

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Reuerendi patris domini pascasii Ratperti abbatis
Corbiensis ... Co[m]mentaria in Lamentationibus Jeremie
prophete**

Radbert <Corbie, Abt, Heiliger>

[Basileae], 1502

VD16 B 3792

[Liber tertius] Capitulum iii

[urn:nbn:de:bsz:31-309410](#)

Liber

triū versiuꝝ principia apud hebreos
ut fere ab Aleph incipiunt. Aleph qđe
ut supra dicta doctrina interpretatur.
Reor q̄ multa doctrina eget hic sen-
sus de quo summ⁹ auctor gloriat⁹ r
quasi singularis sit q̄ videat ⁊ intelligat.
Ira dicit. Ego vir vidēs ꝑaupta
tem meā. Aci dicat. Ego mea video
paupertatē cui sunt om̄s thesauri sapie
⁊ scie ꝑsponte. Palij suscepit quā ipsi
misericordia nō dico eā intelligere. Verū nec
suā om̄i genere miseriarū cōsultam
volunt ania duertere vel cognoscere.
¶ Inter ea ⁊ sc̄tōz oīm vox ista eē p̄t
q̄ntū in corpore xp̄i sunt vniuersit̄. ⁊ q̄ntū
imitati eandē fuerint paupertatē quan-
tūcunqz in virū pfectū fide atqz operi-
bus collecti. Unū sequitur. In virga in-
dignationis ei⁹. Aliā quidē esse puto
virgā furoris dei. Aliā virgā directio-
nis ⁊ virgā regni ei⁹. Aliam vō indi-
gnationis. Qui alia ē ferrea inreflexi-
bilis qua conturunt imp̄i tanqz vasa-
testea i tra furoris dei. Aliā qua in eq-
itate sci regunt donec pueniat ad bra-
uium supne vocatōis. Aliā illa de q̄
ad h̄ierlm dñs. In indignationē inq̄t
mea p̄cussi te. ⁊ in recōciliatione mea
misertus sum tui. Sub hac em̄ v̄ga
ad hoc p̄cunt deus ut misereatur ad
hoc vulnerat vi sanet. De qua ⁊ xp̄us
vulneratus est nō q̄ in eo aliqua in-
dignationis esset. sed p̄pter scelus po-
puli mei inq̄t p̄cussi cuī virū dolorū et
scientē infirmitatē. Hoc est qđ dicit.
Ego vir vidēs ꝑauptatē meā in virga
indignationis eius. Quia ob indigna-
tionem scelerū n̄oꝝ ꝑauptatē passio-
nis sustinuit ut liuore ei⁹ omnes sane-
mur. Lti⁹ sane ꝑauptatis mysteriū.
Nescio sanctoꝝ sit q̄ videat ad plenū
quanta bonitas dei quāta dilectio su-
per filios ire quātaꝝ misericordia in filios

Tercius

recōciliationis se infunderit. Et ideo
quasi solius vox ē eius cuī dicit. Ego
vir videns paupertatē meā. Viderem
suā in semirā ⁊ ineffabilē. Viderem
broꝝ suōꝝ ꝑauptatē. quā ⁊ ipsi com-
plexus ſpe gaudentes facit imitato-
res ipsi⁹ scientes qđ patiētia pauper-
nō peribit in fine. Unū recte vna vox ē
capitis ac corporis. Ego vir videns
paupertatē meā in virga indignationis
eius. Quia castigat deus omnē filiū
dit. Non plenaꝝ ē hoc loco. I. Sūm,
pt̄o rerū ſecularū ⁊ q̄ in principio ha-
uis lamētationis ſic enī dicit quasi
huerit. Quia oībō mēbris orūꝝ elle-
nō ambigit q̄ p̄ filiū passionis virga
p̄cussit. Unū nec mirū ſi ip̄la ſu-
bra eius eadē p̄cunt virga indigna-
tionis ad correctionē p̄petue ſanita-
tis. vt ſit oīm vox vna in hac valle la-
chry mari⁹ gemit⁹ ploratus. Hic
quoꝝ sequitur.

ALEPH Ca. iii.

m Eminauit ⁊ addu-
xit in tenebras et
non in lucem.

Quādo voluit cuī cōterere in infirmi-
tate iurta eſaiā ꝑphetā. quia reputat⁹
est q̄ſi leprosus et p̄cussus a deo atqz
humiliatus. Tunc virūꝝ quasi addu-
citus est in tenebras ⁊ nō in lucem ⁊ re-
nit quia nō cōprehendere. Q̄ autem
repicit quē terrorib⁹ ſeculi ⁊ passioni
bus p̄ tradidit. verū ⁊ ad omnē ecclē-
ſiam quā ſibi minis ſubiecit ⁊ terrori-
bus adduxit nō in luce hui⁹ vite pro-
ſperitatis. sed in tenebras angustiop-

Capitulo III

pressurāq; afflictōis. Lui⁹ itaq; vox
est me minauit q̄ multis eā discipulis
erudit atq; puebit. Verūtamen unp̄
sentiarū in tenebras z nō in lucē qm̄
magis eam ad luctū z mestitū q̄ ad
leticiāz z gaudiū vocavit. Hic est qd̄
sequitur.

ALEPH
t. Antū in me ver-
tit z cōvertit ma-
num suam tota diez:

Que nimiri vox eoz ad caput z ad
membra referit; qm̄ q̄ volunt pievne
rein rpo om̄s p̄secutionē patiuntur.
Et iō totius corporis vox est tantu⁹
in me k̄uit z querit manū suā. Quia
quos disciplina fidei cōuerit; libere
abire permisit z vnumquēc ingredi
vias suas. Ecclesiaz quā iudeis aut
de gentib⁹ vocavit multos disciplina
rū affligit angorib⁹ z erudit. Hinc ē
qd̄ ait. Tantū in me uertit z conuer-
tit manū suā. Uerit qd̄ ad castigandū
eccliam manū suaz; q̄ flagellat
z corripit omnē filiū quē recipit p̄cō,
uertit clementer vi misereat ei⁹ quā
paterno affectu coangustat mule; tri-
butatōnū pluri⁹. Conuertere nang⁹
deytrōq; accipit q̄ manū ad feriēdū
exire vel qn̄ ad defensionē vel h̄e-
munerationē elemēt amittit. Uer-
tit enī deus manū suā tota die tantū
ve supra membra et⁹ q̄ colligunt invi-
rum pfectū z mensurā plenitudinis
rpi. ve ea exruciet emēdet z corrigat
in p̄sentiarū dum vivit. Et cōvertit
parendo; auxiliando; in futuro mise-
reas. ¶ Ceterū hi nullo dei tangunt
verbere quib⁹ nō est respectus morti-
lo⁹. In labore hoīm nō sunt z cū bo-

Fo. XXXIX

minib⁹ nō flagellabunt. Ideo tenuit
eos subgia opti sunt iniquitate z im-
pietate sua. seu cetera que sequuntur.
Qd̄ bene de templo salomonis dicit
cū edificaret: nō est audit⁹ in eo malle-
us z secūris. Quia om̄ia sic parata se-
exterius z cōpaginata suis p̄cussioni-
bus vt singula dolata suis bene co-
aptarent iunctura locis. Et hoc ē dī,
cere vertit manū suā om̄ia limando;
cedendo; ac feriendo. sic p̄ducere vt
possint in structura cōuenire. Et con-
uertit ab his cessando cū iustificatos
suis instaurat locis; z aptat mansio-
bus a sclo p̄paratis. Quoꝝ itaq; san-
ctoz structura vna est. vna z cōpago
membroꝝ; vna vox; vna plorat⁹. z tō
rpi z ecclie sic coaprat corpus; vnu⁹
sit integer rps. ¶ Horat⁹ aut̄ spiri⁹
q̄ est in homine solus sat q̄ sunt boīs
Et iō quotiens diuino tangit spiritu
Paupertē suā intelligens; morfeti-
bus affectus gemit dicens.

Ego vir vidēs paup-
tatem meaz in virga in-
dignationis eius

Quia cum deiverberatis flagelloꝝ
afficiat in luctu subito nibil in se re-
mansisse virtū cognoscit. Dum nulla
est virtutis operatio de q̄ videat p̄e-
sumere. Nemo igit̄ sc̄toꝝ bñ gl̄iaꝝ se
castū cor habere. Ideo humiliſ cum
fletibus confiterur. Ego vir videns
paupertatem meā. Quia de se in nul-
lo presumit maxime cum virga indi-
gnationis dei intrinsecus ad corre-
ctionem castigat. Unde ait. De mi-
nauit et adduxit in tenebras et non
in lucem. Profecto quia om̄is ani-
ma cum recordat minarū dei z terro-
res discutit iudiciorum eius suaq; an

Liber

te oculos facta quasi inheret hora po
nit se nonnisi microibus infecta in
tenebras versari videt. Et hoc est di
cere quoties intus suop discurrit pau
pertatem meritorum in virga indigna
tionis dei me minauit et adduxit te
nebras; quia nihil de se nisi infirma
sentur. Et dum ea considerat et reuol
vit se adducta ut se conspiceret quasi
in tenebras et non in luce plangit. La
lie quippe anima cum virga discussiois
dei et omnia minarum eius eloqua
intus ptempla; et intendit suaqz ma
lefacta ut dauid coram se semp repli
cans quid aliud se nisi adducta in te
nebras et non in lucem recte creditur.
Ad hoc quippe se adducta in tenebras
ut semp pendat. Nouis ne dum male de
se mens clata psumit; humilitatem q
ustos est omni virtutu amittat; et
supbiendo incidat in iudicium diaboli.
Et ideo quia beati pauperes spiritu
pdicant; bene spus hominis q nouit
ea que sunt in homine paupertate suaqz
semp videns contremiscit dum se ad
huc versari sub virga indignationis
dei non ambigit. Quibus profecto
plagis correctionis anima quasi mi
nata se et adducta ut ad se rediret ure
intelligit. Et hec est doctrina que per
Aleph intus in anima operat ut sem
per in se versetur se suaqz reterens lu
geat donec illustret eam oriens exal
to qui venit in lumine. His qui se
dant in tenebris et in umbra mortis.
Hinc sequitur.

Tantum me vertit et conuertit manum suaz tota die

20 aeterno quidem affectu deus ali
quando animam exponit temptatio

Tertius

nibus et abscit. Aliquando de se plo
rantem ac dolentem intus in sinum
retrahit et lac doctrine in corde sugge
rit suaqz consolatōnis verba inspirat
et sempiterna promittit. Et hoc est di
cere in me vertit et conuertit manum
suam tota die. Dum eam omni tem
pore presentis vite nunc minis et ter
roribus nunc temptationibus et pres
suris etiam delictorum afficit spinis
nunc vero in spiratione divina et reme
diis ad se truitans beneficiis exhorta
tor innumeris. Quatinus in nul
lo insolescat; in nullo frangat discri
minet sed subiecta in omnibus que
quid acciderit ad laudem et gloriam
nominis dei conuersa referat.

Vetustam inquit fe cit pelle meam et car nem meam et contriuit ossa mea

Hee nangs vor plangentia licet ca
pitis esse videat; ecclie poteſt ergo re
gere. No q ipsi vetustare ut tam supra
diri affectus sit peccati; sed quia sunt
infra eius corpus quorū vita actib
inuenientata corrumpti. Pro quibꝫ ge
mis recte caput nostrum, genua et
omnia eius electionis membra, quia
multos vident infra eccliam deli
ctorum vetustate consumptos. Uni
de dauid plorans quasivna de sacris
pellibus. Inueterauit inquit inter om
nes inimicos meos. Habet igit vis
iste videns paupertatem suam pelle
et carnē vetustam, habet et pelle arie
tum rubricatas ad operiendum ta
bernaculū suum, habet et iacintinos
ad decorum et laudem nominis sui.
Sed in istis paug que vetustate affi
ctus, in illis vero diues que ad deco

Capitulo III

em nominis eius sanguine, p̄prio rubricantur; aut celi colorib⁹ comparantur. Porro pelleſ arictum rubricate, corpora ſunt ſancrop⁹ martyrio dedita, de quib⁹ canit. Aſſerte domino filij dei, aſſerte domino filios arictū. Hyacinctina vō ſunt eoz quos virginitas ad celi ſpeciem puerit. qz tales neq⁹ nubent neq⁹ nubent; euangelio teſte; ſed ſunt ſicur angelii in celo, vnd z in tabernaculo p̄miores celo fuit. Preterea et ecclēſia loquens de ſe in canticis, Agnus ſu⁹ inqz et formosa filie ierusalē ſicut tabernacula cedar ſicut pellis ſalomonis. Non em⁹ de illo ſalemone ſed de xp̄o. Ete accipiendo cui⁹ pelleſ ſunt omnes sancti; qui ſe mortificauere cruciſigeno cum xp̄o crucem ſuā ad instar pelliū mortuo, rum. Sub quib⁹ teguntur ut alia tot⁹ corporis membrorum quatinus poſſint in ſe xp̄i portare ſimilitudinē paſſio, nis. In cui⁹ nimirū pſona introducta ſalomon qui pacificus interpretatur. Cui⁹ quicunq⁹ pellis eſſe meruerit, p culdubio conſinebit in recessib⁹ animi vi infra ſanctas lancop⁹ diuina ſum, mi regis mysteria. Eſt aut̄ ecclēſia tabernacula cedar qui tenebroſus meroz interpretat quando eos iq⁹ de te, neq⁹ eoz covertunt ſue conſolatiōnis doctrina merentes ſub aliis ſuis ſuſcipit penitentes. Eſt ut et pelleſ ſalomonis quando intra ſe o: to doxos contineat viros; et omnia illa que in tabernaculo figurantur. Sed quia varius pelliū effectus in alijs qdem pulchritudo laudat; in alijs pſunditas mysterioꝝ di cooperta tegit; in alijs defenſa xp̄i ecclēſia. Et munera exterrit ut ſathan ait ad dñm ostenditur. Pelleſ p pelle et virtuera que habet homo dabit pro anima ſua. Quia p

Fo.

XL

fecto vniuersos sanctos ſuos dēū ad hoc dediſſe conſtat in paſſiōes; et pefuras vitez ut et ipſoꝝ atq; omniſi ani me ſaluarent, que erāt eoz doctrina et exemplis creditur. Aſſi diceret; qn̄ ſanctum appetebat virum. Quid iſtū paſſioni et temptationib⁹ dare retrabis cum vniuersos ſerōs ſuos quaſi pelleſ p pelle qn̄ qz datur eo in paſſionem et virtuera que habent p anima bus eoz. Unq̄ qz tanta glia pelliuz p̄dicat; gemit vir videns pauprētē ſuam xp̄s videlicet et ecclēſia; quiſ nulli afficiuntur ex membris eius vetusta, tepeccatissimo generaliſ in preſen, tiarum cuncti tinguntur peccati ſor, dib⁹. Unde apluſ. Si dixerimus q̄ peccatum non habemus; ipſi nos ſe, ducimus et veritas in nobis non eſt. Quid enim q̄ peccato ſe infectum coſtituerit niſi vetustatem ſauciatum ſe ingemiscit. Euncis igitur liquet peccatibus q̄ omnes vetustate inficiuntur; eo q̄ vicia pertineant ad vetustatem; virtutes vero ad nouam vitam. Unde et Paulus dicit. Exuenites vos veterem hominem cum factibus ſuis; et induentes nouum. Atq; iterum vetus homo noster ſimiliter crucifixus eſt. Quia nimirū vetustate xp̄i ecclēſia conſecta, quia necdum in presentiarum ſine macula et ruga eē poſt. Jure Christus in membris ſuis plangens dicit. Vetus tam fecit pelleſ mea et carnē mea. Per carnem quip̄ pe vulgi multitudi. Uel etiam vniuersitas in ſtra Christi corpus propria teneritudinem designatur plebis. Unde David prophetat gemens. Dū adpropiant inquit ſuper me nocentes vredant carnes meas. Alioquin. Niſi caro eſſent vetustate peccati consumpti; Eſca inimicorum non

g. 9

Liber

essent. Quos plangit prophetas suis lamentis: immo christus caput et omnis ecclesia eius quasi corpus vetustate delictorum sumptos. Et adiecit.

Contrauit oia ossa mea
Per ossa nanc fortiores quicq; intellegunt. Quia in passione christi etiam ipsi apostoli contriti sunt paurore mortis fugati. Sed q; ait Hec omnia deinceps: insinuat iusto pmilisse suo iudicio ad consummandas passiones: et in eius corpore veraciter que planguntur accidisse. A principio ei d^o alpha/beti nulla minutus psona sed alia q;dem horum ut dixi ad caput pertinent. Alia vero ad corpus vti presens usus.

Qui in rpo neq; interius aut exterius ullavetustas peccati attrigit. Neq; eius contritus fuisse probatur sed hec in membris contigisse iure planguntur eo ut exerior et interior etiam queq; fortia contrita in ei corpore: et vetustate delictorum sumpta videantur. Preterea et Jeremias no minus in illa prima captivitate q; etiam et in scda talia scelerata ex causa penitentia apte plorans: numerare videtur. Porro moraliter peccatrix anima merito deflet vetustate suo facinorum: ita dicens.

Vetusitate fecit pelle meam et carnem meam.
Neq; enim pluraliter pelles sed pelle singulariter vetustate infecta lugens gerit: q; primi homines expulsi a paradiso gaudijs sunt induiti. Verito siq; dem multorum una est pellis vetustate fuscata. q; mortalitas pculdubio labore peccati contracta per prevaricationem primi hominis: una omnis vestitur delictorum et mortis conspersione. Quia non minus et caro peccati

Tercius

exterius q; et illa omnia que infra conscientiam teguntur. Unde psalmista qui voce humani generis loquens. inc malignos spiritus reprehensus. Inquit inquit: inter omnes inimicos meos. A feruore etenim mentis inter spiritales inimicos vel inter carnales. quosq; proximos. Aliquo modo vnu uendi veterescimus: atq; assumptio novitatis speciem fusciam. idcirco genito dicit anima: vetustam fecit pelle mea et carnem meam. dum eius conscientia quasi exterius ut pellis inveratur. Et omnis ei interior decorus: et caro corrupta tabo peccati consumitur. Hinc quoq; datif ait. Dum adpropria sunt me inocentes ut edant carnes meas. Per quas nimiri carnes carnales in anima affectus designat. Id quos omnes ad suas leges diabolus ad propriat: ut eos in quibus sunt q; carne edent in suo corpore cruciat. Quibus perfecto finit: carnis: qd altior nos q; spus erimus: ut nihil in nobis quod edat reperiatur inimicus. Sed q; mens et conscientia nostra insecus huiusmodi affectibus corrugata repleta. Quid aliud q; pellis mortalitatis nec et caro desideriorum carnalius vetustate corruptitur. Contrauit inquit omnia ossa mea. Per ossa nanc virtutes agit me demonstrans: q; sicut ossa firmamentum sunt corporis: ita virtutes fortitudine sunt anime. Quibus confractis aut oblectamentis secuti aut terroribus minarum: aut villis insidiari dolis recte plangit anima meritis: quia contrita sunt ossa eius: et omnis corpus eius interius exterius et ad nihil vetustate consumptus. Sequitur.

Edificauit in giro meo circuus dedit me felle et

Capitulo III

labore

Quibz profecto versibz iuxta historiā ostendit hieremī nō minus deplora repopuli sui casus z ruināz z tribulationis sue angustias. Sup quos vertit z conuertit manū suā deus tota die. vt expertiret vtrū eum sequivel lent. Pro quibz etiā pellis z caro bie remie affecta est fame. quasi vetuste se necutis effecta atqz omnis vigor populi malloeo peccatois 2minutus; ita ut nulla in eis remanserit virtus belandi. Sed z nunc obsidione plangit inimicop dum ait. Edificauit in gyro meo. Qd z domin⁹ in euangelio prius defleuerat dicens. Si cognovisses z tu. Tali diceret. Si cognovis ses mala que imminent. Et tu quoqz fieres; qz circundabunt te inimici tui vallo; z coangustabunt te z ad terraz consterner te. Et nō relinquent in te lapider si omnia defensiois muniāmina interius exteriusne deicient et disperdent. Hinc quoqz est quomo do p̄phera luget. Edificauit in gyro meo z circundedit mesfelle z labore. Qd est dicere; circundedit mesqz po pulū gentis mee tribulazione inferari z labore angustiarū. Non min⁹ in secunda obsidione scelerate ciuitatis; qz z in prima sub q̄ fuit z ipse bie remias a populo. nimia cordis amaritudine veratus; etiā z p̄ populo labore tribulatiōis afflicte. ¶ Interēa mystice xp̄i ecclia recte gemit. immo xp̄o in membris suis qz z ipse in passione deprehensus. traditus sum z non egrediebar. Quoniaz coedificauerat ei pater in gyro obsidionem; quando cum armis z fustib⁹ eum a iuda traditum apprehenderent; z non possit effugere vincitum eum ad presidem p

Fo.

XLI

duxere. Quo nimis vallo circūsept⁹ quasi felle amaritudinis z labore tribulationis effigitur humanitas xp̄i. Et hoc est dicere. Edificauit in gyro meo. qz ex ipsa obsidione armatorū cum apprehendentiū traditus est ad passionem; vbi cibatus est felle amaritudinis z labore tribulatiōis. Unde z in psalmis. Dedere inquit in escaz meā felz z in situ mea potavere me aeto. Per fel quippe omnis amaritudo passionis interius designat; z p laborem exterior; in carne tribulatio exprimit; vt integra passio xp̄i in corpore z in anima intelligat. Quoniaz pro nobis intus doluit z exterius in carne vere passus fuit. Quibz profecto passionibus adhuc cotidie in carne sua z in membris suis scilicet in ecclisia patit. qz de carne eius z de ossib⁹ eius ipsa forma; vt cōplete in se ea q̄ desunt passionibus xp̄i. Ex q̄b⁹ profecto passionib⁹ p̄stur; plangit dicens

Edificauit in gyro meo et circundedit me felle et labore

Qui i p̄sentiarū omnib⁹ obessa mai lis in medio laqueaz ambulat vbi sedes est sathanæ. Hinc est q̄ hereticorum qz sepe vallat exercitu; z int⁹ falorum fratrib⁹ affligit z replet laboribus; acsi felle amaritudinis. Quo nimis felle symon ille magus p̄fusus omni cōmotis impietate zelo inuidie mouebat xp̄i subuertere discipulos; z ecclesiam electorē dei corrumperē. Hinc quoqz q̄ exteroy arqz persecutor⁹ opprimit supplicis hinc q̄ ob oblectamentis seculi hui⁹; z rerum p̄ mulceret blandicijs; quatinus his inleca sempercnis fraude bonis. Hinc

S iij

dolis hostiū cottidie invisibiliū ppul.
sa:z fraudibz intantū ut felle videa,
tur repleri meror:is:z laboribz tribu-
lationū. Et ideo videns se sponsa xpī
tantis p̄pediri laqueis: gemēs dicit.
Edificauit me in giro meo:z circūde,
dit me felle z labo:ibz. Quibusq; in-
tus foris conclusa malis. Alibi art.
Quis dabit mihi pennas sicut colū
be volabo z requiescam. His igit̄ ob-
essa fraudibz z iniquoz laqueis: in-
terno dolore amaricat animi: foris
ho ve vincat laboribz fatigat. Sed et
anima quelibet lugens dolet: q; edi-
ficat in gyro ei:z cōcludit felle mali-
tie multiz q; fatigat laboribz. Daxi:
me qñ se circumspicit vndiq; coangu-
stratam:z intus suis se repleri inqui-
taribz. Agunt em̄ in desinenter mali-
gni spūs si quō misera:z animā:pm̄it
tente deo p:avis inuoluāt delectame-
tis:z pessimis eam replet desiderijs
Quoꝝ nouissima fiant et felle ama-
rioraz om̄iq; labore intus foris ve du-
riora. Quibus nimtrū laqueis oblesa-
ture dolet lugens: eo q; circūnslara-
sit malis in gyroz intus felle repleta
amaritudinis. Sequit̄

BETH
In tenebris colloca-
uit me: quasi mortuos
sempiternos
Hic nangz versus agit hieremic con-
gruit: q; retrusus in imo carceris: ni-
mia alperitate excruciat: ita pene ve-
ritā amiserit q;li vnꝝ eoz q; p̄ reatu-
bo inter mortuos depurabat. Uerunra
men q; p̄petarū actibz futuro:uz de
xpo p̄pheta texit. Et quo paulus ait.
Sultisarie z multis modis olim lo-

curē de⁹ in p̄phetis. Ad similitudinē in
manu oīm p̄phetarū ex sua passio:fa-
cti hui⁹ vaticinū explevit. vii idēim
mo dñs p̄ eū. i tenebris collauit me
inq;. Qd̄ sane lamentū magis ad cap-
put q; ad membra p̄tinere videat. q; p̄
nobis mortu⁹ est:z nō mortu⁹ scull.
Quia mortui seculi mercedē recipiunt
iniquitatis suerz morte sibi ducit et
pcti p̄agine. Xps ḫovenit in similitudine
carnis pcti. idcirco similitudinē collo-
catus in tenebris. tractis di morte pec-
atorum. Un signant ait. Collocavit
me in tenebris q;li moru⁹ sempit-
ernos. Quasi qdē l̄ vere mortu⁹ q;
die tertia surrexit:z nō in sempiterni
repulit eū dñs. Collocat⁹ est aut̄ in te-
nebris tanq; in inferno. tāq; in sepul-
chro. tanq; in passione q;li mortui sem-
piterni. S; fac⁹ est sicut hō sine adiu-
torio inter mortuos liber. Liber idē
q; sine pcto fuit. Propterea cito de
tenebris lux ad vitā rediit. Expletis
aut̄ his tribz v̄sibz. Berb littera que
fīm altā interpretationē cōfusio interp-
rat̄. Et sic sensus q; om̄is q; ad vnu
statē decidit cōfractis viribz obſidio-
ne valla:z antiq; hosti⁹ z felle int⁹ ama-
ritudinis. Quibus pfecto laboribz ar-
cūlept⁹ q; alibi locat⁹ q; in p̄fusio:ez
in tenebris versat̄. Ideo q; p̄pheta p̄
fusionē plangit humani generi:me-
rito sub hac littera tot⁹ domus rui-
nā z māculas vetustat̄ plāgit. Bed
quippe etiā z dom⁹ interpretat̄. Que p̄
fecto dom⁹ p̄ p̄fusio:ez sua gemēs dic̄

Vetustā fecit pellē meā
z cetera q; sequunt̄. p̄ forest si qdē re-
ferri z ad caput hec vetustas pelli. p̄
pter induā mortalitatē cornis. Reli-
qua ho oīa sub hac littera de capite
videlz de xpo magis dicta intelligūt̄

Capitulo III

Moraliter vero anima sub perfusione posita. his versibus gradatum se ruminans deprehensa luget. Primum quod vetusta te peti fractis viribus corrupta iacet. Deinde quod circumvallata fraude inimici ultra extre ad libertatem venundata sub delicto non valer. Et intus infra laquos aduersariorum repleta amarioribus felle malis: et circumspecta laboribus cōcupiscentiarum fatigata: et ponderibus suorum facinorum depressa luget. Insuper et amissio lumine collocata in tenebris iam quasi mortua semper est. Nec scilicet ipsam qualis sit quam misera quam infelix quisque oppressa malis et nudata bonis videre valer. Aversatur ei iudiciorum ab his usummodi anima nevrura respicere se queat: ut in directo iudicio dei videat abyssum multum; sed ea soluimus que sunt cecitatis spiritus orbata lumine conclusa sub confusione sua sentiat. Hoc semper inimicus gaudet: ne se miseris animis de tenebris ad lucem explere queat. Hinc est quod est philius capto sampson oculos erunt ac deinde cecidit ad molam mititur. ut semper in circuitu gyranoviam vite priuata luminis nunc inueniat. Hinc quoque sedechia nabuchodonosor capto prius ei effudit oculos deinde vincitum in cauea babylonem ducit. ne vnde tam ultra infra confusionem clausus lumen videat. Tamquam queribet talibus inlecta malis anima duabus adhuc in carne deuincta plorat. Non vere quod quasi moritur se luget: dum locus ad penitentias datur. antequam obsecratur profundus: et super eam urgat puerus abyssum os suum. Quia vere cum hoc impletum fuerit. Nullus regressus ad penitentiam erit. Interim vero cum in petris iacet profundioribus quam moritur in sempiternam conclusa dolet sed quam sepe per tempore grām miseratione domino de profundo iniuratis ad vitam reddit. Sequitur

Fo.

XLI

Simele lira quod retributio vel plenitudo interpretatur. ut ex ipsius interpretatione cognoscatur lector plenitudinem retributionis. Que vel quod ex plenitudine delictorum retributio sequatur: tres sequentes versiculi insinuantur cum dicuntur.

GAMEL

c. Iras edificauit aduersum meum non egrediar. Ad grauauit cope de meum: sed et clamauero et rogauero exclusit orationem meam. Exclusit vias meas lapidibus quodris semitas meas subuertit. Dominus prophetas per se in populo plus videt: qui vincit in carcere compedibus ad grauauit edificata aduersus civitatem et populum obsidionem amarissime deflebat. et ab hac liberari eos non posse culpis exigentibus in spiritu prouidebat. Sed et clama. inquit et roga. exclusit orationem meam. Unus dominus me adsumas inquit laudem et orationem pro eis. quod perfecto clauso operi eorum ascenderat contra eos. ne prophetas exaudiens et rogatos per eis. Et hic est quod ait. Exclusit orationem meam. quando per peccata eorum gemens ac dolens. ne exaudiens meruit. Sed et clausus est oculis corrum pietate: et si per exaggerationem cum eo loqueretur lapidibus quodris semiteque subuerte: ne forte permissum aut summis obsidionem possint effugere. Et non tardus quod si uox prophetarum conclusas plangit vias semitales subuersas dum oculis exitus misere ciuitatis hostium inuasionem perspicit obstrusos et ad paucos per plumbum inlaquatos. Lerebant isto per sensus suorum ad caput eorum et ad membra

g. iiiij

IIIIX Liber

pōt referri cum dicit Līcūedificauit aduersum mevt nō egrediar. Asī pa tenter dicat. Excitauit aduersum me corda iudeoꝝ z circuedificauit legio nea arqꝝ cohorteꝝ p̄tra me sevientes vt nō egrediar eouꝝ de manibꝝ quoꝝ usqꝝ vadam sicut scriptū est de me; et compleant̄ vaticinia p̄phetarū. Idcir co exclusit orationē eius cum clama ret. Pater si possibile est trāseat a me calix iste; vt omnia complerent̄. Sed z ecclēsia xp̄i multotiens hereticorū cōclusa dogmatibꝝ certe aut p̄secuto rū vallata suppliciō; vſa hac voce plo rans z lugens totū deo tribuit quic quid passa est ab hostibus. Asī p̄pia voce dolēs dicat. Circuedificauit ad uersum mevt non egrediar. adgrauat̄ compedē meū ob immanitatē cor mentoꝝ vel multitudinē laqueorum seu ppter condensitatē prauī dogma tis. Qd frequenter cōtigisse minime dubitab; ita vt generalis ecclēsia q̄sī vna nauis in medijs confusa fluctibꝝ multotiens quasi subuersa z p̄grauata dolear. Interqꝝ nimirū picula p̄se pead p̄barionem sui suā orationēz a dñō exclusam in gemuit. habens cuꝝ aplō anchoram suā sc̄ spem firaz in celo. Ne forte (qd abstr.) q̄ p̄scitūt; et p̄destinati submergant̄ fluctibꝝ. Con clusit enī vias eiꝝ lapidibus quadris dum omnia sanctarū scripturarū itine ra quasi q̄dratis philosophorū elo quibꝝ obseruant̄. ne recto tramite per eas gressibꝝ fidei quantorū ad pa triam p̄pararet; et omnes semitas ea rū scilicet subtilissimas diuinarū rep intelligentias secularibꝝ vel prauī do gmatiis subuertere pmisit discipliniſ. ¶ Leterū anima quelibet cuiꝝ iam re tributio ob immanitatē scelerū suoꝝ imminet z plenitudinē delictorū sub

Terclus

messa iacet. Quia Gimel l̄am vtrū q̄ interpretari diximus. iure in se re uersa deflet; circuedificauit aduersum mevt nō egrediar sicut̄ ille qui dice bat Līcūedderunt me doloroz mor tis picula inferni inuenere me. Qui bus p̄fecto p̄grauata compedibus formidat. Ne nō possit euadere a sup plicijs; qz si eius fuit corrugare; miser antis dei est eam de tantis laqueis liberare. Quid em miserabilit̄ esse potest agim̄ delinq̄uenti; q̄ vſi sic col elusa tenet̄ carcere pessime captivi tatis; ne ultra egredi queat ad liberta tem bone actionis. ¶ Sup z iunctiō pedibus delictorū; atrocius adgrauat̄ flagitijs; saltez sene p̄moneat pe nitentie ad remediu. Compedes em ipsius om̄ia cōcupiscibilia seculi ob lectamenta carnis. Necnō z om̄is ini mici doli; quibꝝ cū p̄fecto pedes con stringunt̄ fidei; qm̄ p̄ fidem ambula mus z nō p̄ speciem. Nequeit libere ad ea q̄ nō videt̄ z sempiterna sunt intendere. Adgrauant̄ aut̄ quotiens cunqꝝ iniquitatē luḡ iniquitatē adponimus; qz recte iniquitas sup talentū plumbi sedere dicit. Ergo adhuc; non numerat miseritarii eiꝝ immanitatis cū dicit tantis pregrauata malis. Et cum clamauerō z rogaueō; exclusit orationē meā. Nam inter supplicia so lūmodo lochrime z precēs ad iudicē solantur reos; tandem vt bis promota pietas veniam impendat delictis. Sed valde in nouissimus contristati potest; quando mens rea sic sentit offendit iudicem etiam culpis erit gentibus; ne possit oratio transire et ad fontem pertingere pietatis. Erdu dit autem supplicium preces; quando nos sic peccare permittit etiam vt ipsa contra nos insurgant flagitia; et

Capitulo III

conducant oia pietatis itinera offenso iudice, ne possit ad eum prtingere qui psens est ubiqz et audit oia. Quia perfecto sic scriptu e q claudit aures suas ne audiat legero eo erit execrabilis.

Conclusit inqtvias meas lapidibus quadris.

Habent enim scelera et pctā quadratum suaz, sicut quidā poetice ait. Hi menuuntur cupitū gaudentes dolentes. Quibus perfecto qdris lapidibus congiadantur oia via nostra scelerum. Unū tandem aliqui redeat ad se infelix nimis aia vetustate infecta confacta viribz in gyro ab iniuria obfessa, felicem iniquitatem miseriariū vallato vanis fatigata laboribz in tenebris ignorantie et sub caligine cecitatis locata contra quā innumerū hostes negat egressū et via descenūt. Redeat uicta compedito et pgrauata, piū roget iudicem, inde sinēter cū omni improbitate clamoris. Quia et sine eo q amica sit. Apter improbitatē petetis, pmissit veritas indignatō remora quoqz vite panes pulsans rogauerit ad tanuā sedare. Quia ppe est dñs oibz inuocanibus eū oibz q inuocat eū in veritate. Altoquin aia, et si his oibz exura esset malis, quō vias lapidibus quadris obcessas et semitas ad patriā subuersas trāsire posset. Quid ei aliud ē in mū, do nīs qcupisctia oculoz et subgivite. Qsi ad scripturas letas qsi ad paucuā se cōuerterit; in qbz rectevia inuenitur eterna; cōtinuo occurruunt lapi, deo hereticoruz; qbz obcessā fides qsi muris ne recte inuenta inuoluitur, et subuersio semitar, eoz laqueis ibidē p fonte pparat. Unū dicat fidelis aia cū pphā. Quis dabit mihi pennas sicut colubē, volabo et requiescā. Et cū

Fo. XLIII

aplo. Infelix ego hō qd me liberabit de corpore mortis hui⁹, scz grā dei ut sciām⁹ de his oib⁹ et non nisi q gratiā liberarum⁹. Propterea his exagitata angustijs aia ad deū indessinenter delecta articolū, et sub delecta lra acro ra plorās et gemēs videat qsequant. Delecta nāqz iurta qndā interpretatio, nē timorē significare videfilz supius tabularū dixerim. Hinc restat ut aia a timore dei salutē cōcipiat sicut lcp̄tū est. A timore tuo dñe qcepim⁹ et peperimus spm̄ salutē. Et alibi. Eū timore nostrā salutē ogamini. Quid ei terribilius dici potest, post tā dira peti sup plicia; qz ut sibz hac lra deo dicat.

DE LETO

V Rsus insidians factus ē mihi leo in absconditis. Semitas meas subuertit et cōfregit me, posuit me d̄solatam. Teteedit arcū suū et posuit me quasi signū ad sagittam.

Quid fribili⁹ dici potuit. qz ut auctor salutē nre dicat. qsi visus insidiās nob̄ face⁹ et velut leo in absconditis. Ursus nāqz fera ē fraudibz plena, et nimia gressus ī brachibz fortitudinē atqz ilumbis. Sed neqz p se dñs b loco huic bestie cō parat amo p eas vitrasqz na, buchodonosor certe aut tit⁹ v'l vespa, sian⁹ designant q alibi aper singularis ferus appellat⁹. In qbz perfecto dei p̄tis adiunctionē iniquz et vindicta fuit. Ac p̄t de rursus vel leo fac⁹ plangit qz cū sit clemens ac pius indulgentiarū dñs.

Liber

Tercius

Austo suo adduxit iudicio contra hie-
rusalem. qui eā omni insidiarū gene-
re ob sideret. et sic deuastaret fortitu-
dine potentia. Quic dñs seruū suum
et colonū vocat; eo q̄ in vltione p̄vari-
catris seruicr̄t hierusalem; ceteras q̄
civitates subuerterit. et p̄mitit eā de-
solataz vastitate hostilium sicut histrio
p̄dit tanq̄z tuguriū in cucumerario
vacuaz sine custode reliquit. Posuit
ergo eā dñs tanq̄z signū ad sagittam.
p̄culdubio quia sic in medio suorum
hostiū posita est. vt ex omni parte cir-
cūdaretur q̄bus iā frequēter quasi sa-
gittis vulnerata. saltē ad ineditū re-
diret necessitate cōpulsā. Quas sane
gentes suo modifcante iudicio dñs
quasi extenso arcu cōtra eam sepe mi-
lisse legit. vt vel sic addisceret timere
deum expugnare seine ab insidijs bo-
stium suorū. q̄si sagittarū vulnerarez
iaculis. Illa vō relichto deo iure se plā-
git quasi signū ad sagittarū posita. q̄a
usto agitur iudicio. Ac si extēlo arcu
q̄sepe ab hostiibz est vulnerata. Cui
et idē adversarii semitas subuertit
cōfregit. quas iā supra etiā lugere se
dicit. Interca vor capitū est pariter
et corporis. q̄ factus sit is v̄sus insi-
diāns ei qui est incōmutabilis et sem-
piernus deus. Non q̄ ipse vt diri a
sua imutetur natura bonitatis et pie-
tatis. sed ppter efficiencias rerū. eo q̄
ipsum cōtra vnicū filiū suū. caput no-
strum videlicet xp̄m erigere pmisit q̄
velut v̄sus insidiāns fraude et forti-
tudine sua perimere rēptauit ac deci-
pere. Non solum eū verum omne cor-
pus eius. sc̄ credentes in eū ab inicio
seculi usq; in finē rēptabitur sicut leo
inquit in absconditis. In quibz profe-
cto duabz bestijs omnis diaboli seni-
tia demonstratur. Unde signanter et

per leonem ipse humanī generis ad-
uersarius describitur. Per v̄sum vō
eius omnia membra sc̄ herent et fal-
si fratres monstrantur. Quoniam v̄r-
sus licet fortis sit viribz. tamen infir-
mū gerit caput sicuti et bi omnes dia-
bolum qui semp in manifesto et in ab-
scondito de vnitate corporis xp̄i que-
rit. quo s devoret vel decipiatur. In ab-
scondito quidem. quia dolo et fraude
sc̄uit. in manifesto quia de fortitudi-
ne sua multū confidit. et fiducia habet
q̄ n̄ fuerit iordanis in os eius. Vnde
quoq; apostolus ait. Adversarius
noster diabolus tanq̄ leo rugiēs cir-
cuit querens q̄ devoret. Alioquin
nisi de sua cōfideret fortitudine nūq̄
rugiens indignans et frendens tra-
hatur. Nisi vero fraude insidiarū incantos
deciperet; nunq̄ psalmista insidiatur
in abscondito tanq̄ leo in cubili suo
diceret. Sed quia viribz omnia deice
renō p̄ualer. insidiarū fraudes adhi-
bet. Per quenamirū duo virtus sue
arma. nō minus cōtra caput q̄ etiā
et cōtra omnia eius membra. Qd ge-
mens ap̄beta imo xp̄us et ecclia dicit.
Ursus insidiāns fact̄ ē
mibi si ē leo i absconditis
vt per hec duo mala duasq; vr̄dias
stas omne corp̄ diaboli et caput usq;
ad antīp̄m contra electos dei deuel-
re. iure plangendū ab omnibz censa-
tur. He nanq; bestie sunt que venire
cōsueverant contra dauid pastorem
ouīū et insurgere vt gregē dirisperent.
Contra quas idē q̄sepe insiliis erue-
bat ouem etiā de ore leonis et diserce-
bat fauces in frusta brachiaq; supera-
bat. Iste est nāq; dauid noster qui et
oues suas p̄ducit et ad pascua vite et
eruit eas de ore leonis et vasorū bra-

chia cōstringit. Nos enim populus eius
et ones pascue eius. Ad quos q̄scepe
leo iste et v̄sus veniunt aduersarij sc̄z
nostr̄z contrarie potestates tollutqz
et iā arierem de medio gregis. An nō
etundē ipsum david tulit et quasi arie,
tem quasit, quē si nō dñs de fauibus
eius eruisset evadere nō posset. Unde
in p̄sona xp̄i qđ p̄sequeret eos dictuz
est. p̄curiebā inquit et eruebā de ore eo
rum. sc̄z r̄ps oues suas per vasas. da
vid petrū. et omnes qui in eius fugere
passione et deinceps quoscūqz eruit iā
pene cōsumptos. Sed illa sicut sc̄ptu
ra refert. Consurgebant aduersus da
vid quia non minus aduersus caput
videlicet xp̄m insurgūt; qđ et aduersus
eius mēria. David autem. Adprehendebam
inquit mentum eoz et suffoca
bam interficiebāqz eos. Bratias om
nipotēt deo. quia quicquid p̄pheta
doluit eos p̄ualuisse in greges xp̄i. to
rum virtute dei superatus est. tantū ne
oues se eoz fauibz ingerant. quoniam
mortes sua eos leonē de tribu iuda in
terfecisse paret. Ninc quoqz dauid.
Leonē et v̄sum inquit interficiebam
ego seruus tuus. Sequitur.

**Semitas meas inquit
subuertit et confregit.**
Hoc idipsum repetit dolens. q̄ iā su
pra defleuerat. Et posuit me desola
tam. sc̄z quia supra bierlm̄. p̄pheta de
solaciam sedere plangebat. Nūc vero
forassī in sc̄iplam reveria imo spon
sa xp̄i dorata etio sanguine gemit se
posita desolata a xp̄o. Quia cū adul
terum in q̄buslibet recipit suis mem
bris. secū lponsū minime h̄c potest.

**Tetendit arcum suum.
et posuit me quasi signū**

ad sagittam.

Positus ergo christus a patre quasi
signū ad sagittam dicitur. quia non mi
nus ipse qđ et omnis eius ecclesia in ti
tulum contra oēs aeræas potestates
et eoz fallaciam erectus cernitur. Un
de v̄sus. Q̄ militibz eius. Spectacu
lum inquit tacti sum mundo et ange
lis eius. Qđ in se solum xp̄us exigere
curavit. qđ monomachia expleturus
contra oēs bestias siluet; contraqz ea
rum scutia. contra obiectamenta seu
li. et cōtra omnia eius nomini aduer
santia. Unde quasi signū ad sagittā
se plangit positū; quia non minus in
se qđ in suis mēbris ad repellendum
omnia tacula suscepit inimici. ¶ Lete
rum sub Deleth littera anima timo
re percussa plangit dicens.

Ursus insidians factus est mihi. et sicut leo in absconditis.

Quia non minus in aperto cottidie
vis sagittarum qđ et in abscondito insi
diarii eius suscepit vulnera. et se talibz
de pra dol. positā iure plāgit desolatā

Tetendit arcum suum.

Per arcū ianqz extenū ius diuinū
iudicij exprimitur. qđ diu venire differe
quia maunūt xp̄us inuenire quos re
muncret qđ quos feriat. Hinc dauid
ait. Dediisti metuentibus te significa
tionem; ut fugiant a facie arcus. For
tassis ergo per arcum scripturas san
ctas libenter accipimus. et quibz qua
si fortitudine noui testamēti et nervis
quodā duricia veteris pplexa eredo
mita esse creditur. Ex quibz tanqz sa
gitte mituntur ad ferienda cordis
duriciam. Quia enim alia sagitta per
cussa ē anima que dicitur. Introduce

Liber

in domum vini, constituite me inter
vnguenta. constipate me inter mella
quomodo vulnerata charitatis ego
sum. quia amore laguo. Habet enim
ex hoc arcu iudicioru dei xp̄us alias
imittere sagittas ad pungendū vicia
et pctā. alias vero ad vulnera dāias
amore charitatis. Int̄ q̄ numerus oīa
oīa constituta ē q̄st signū ad sagittam
ut hinc suscipiant vulnera charitatis
illuc repellat omnia facula inimici.
Quatinus suis triūphet de hostib. Et
victor cum corona p̄cipiat padum.
Sequitur Hec l̄ta q̄ viuo vel ē interpo-
tatur. A principio em̄ hui⁹ alphabeti.
erit anitio xp̄i oīis sicut ait apl̄us.
Qui eū ēēt in forma dei nō rapinā ar-
bitrat⁹ ē esse se equalē deo. Sed semet
ipsum erit anitio formā servi accipiēt
et habitu inuenit⁹ ut hō. Propter qđ
oīa obprobria et passioes vbiq; ad mor-
tem sustinuit. Ut necesse fuit h̄c hac
l̄ta crescere inter agones et certamigia
passionis: q̄ is q̄ semetipm intactum
erit anitio. Semper idēz est: incōmuta-
biliter est. Et q̄ est vñq; viuūt sicut et
q̄ viuit est. Ac q̄ hoc vna votū ē creden-
tium. etiā inter supplicia tormentorum
dicunt aie nře. nō ē salus illi in deo ei⁹.
Est. quia omnino semper idēz et vbiq; ē.
q̄ nūq; suis z nunq; longe abest. Et
hoc solū incōmutabili tenet fides ec-
clesie omnino q̄ est. Ille vero iure de se
ita fidentib. licet pro nobis credat re-
spondit semper et vbiq; viuo. Ut etiam
delinqūtib elamar dicet. Vno ego
nolo morte peccatoris sed couerratur
et viuat. Conuertat autē et viuat. quia
vita nunq; vult mortē. sed vt oīs vita
viuāt. et couerrant de morte ad vitam.
Voc nāq; cōsona votū est sponse spon-
so veilla confiteatur corde et ore quia
el̄sponsus autē ei mor̄ respondeat

Tercius

viuo. q̄tinus in nullo dubitare queat
de illo. Unde idēz post mortē immo-
ante mortē vel semp et vbiq; sine mor-
te resurrexi et adhuc tecum sum. qui
nunq; affui. sed semp tecū et in te fui.
tu et in me fui. Qđ est dicere viuo in
te quia et tu in me viuīs ut omnes au-
diānt qđ viuo et confiteantur in terro
gantibus vbi est deus tuus. dicitq; est.
Est autē vbiq; in celo. in terra. in
tra omnia. et extra omnia. Est et in cor
de meo per fidem. in ore per confessio
ne. ac per hoc ipse in me est vt ego
sum in ipso. sicut ipse ad patrem ait.
Tolo pater ut et ipsi in nobis vnum
sint. Jam quidē plancus insinuet
videamus.

H E

m Isit in renib; me-
is filias pharetre
sue. factus sum in der-
sum omni populo meo
canticū eorum tota die.
Repleuit me amaritus
dīnibus. inebriauit me
absinthio.

Q̄satis hierusalem accidisse mani-
stum est. cum domin⁹ iusto suo iudi-
cio quasi de arcu diu extenso. quia pre-
cavere noluit ne feriretur. fulgurans
emisit sagittas. filios pharetre sue
in renibus eius. Ut ibi exciperet pri-
mum vindictā iudicioz dei. quo magis
peccauerant. Quoniam sicut idētē
statut̄ prophetā. vnuſquisq; bimbebat
ad uxores proximi sui. Per pharetri
nāq; abyssus et profunditas iudicio-
rum dei designat. De quo nūmitum

Capitulo III

abyssō nabuchodonosor vel reliq' omnes cōtra pūaricatricē bicerus alez acsi sagitte ab arcu directe sunt ut vulnē rarent eis expositā a dñō. quasi signū ad sagittā. Quos cū pphēta increpat. saltē ut iam obſeffi cōuerterentur illi vō oia verba vertere in derisum. Unde gemens ait.

Factus sum in derisum omni populo meo can- ticā eorum tota die.
Quod uidenter de se ipse retrofactū insinuat. Repleuit me inq̄t amaritudini bus. Dolet iā cōpletū. qđ dñs exercituum deus israel supra cōminauerat. Ecce ego inq̄t cibabo populū istū ab sinthio et dabo eis potum aquā fellis. Quis bicerūm iā repletā. inebriatam. propheta luget; qm̄ replete fuit angustijs et tribulationib⁹ innumeris; nō min⁹ in secula captiuitate subito. qđ et in pma sub chaldeis. qm̄ capti sunt et disp̄si sunt in gentib⁹. quos non nouerant ipsi et patres eoz. atqz in toto orbe vt hodie cernitur sunt disp̄si. Vbi potari sunt absinthio sez necessitatib⁹ innumeris et angustijs ab hostibus. Et accepere potum aquā fellis. Per quā significat magnitudinē malorū. et sempiternū captiuitatē eoz iugum. aut certe ignoratiā legis dei. et q̄ sint repleti amaritudine fellis et p̄pō re- cepturi sunt antichristū. Leterū xp̄us qui est et viuit. plāgit q̄si caput nostrū nō minus pro nobis qđ et pro illis.

Misit inquit filias pha- ratre sue in renib⁹ meis.
Pbaratra nāqz patris. recte sc̄ptura facta accipitur. ex q̄ iudicia dei quasi ex arcu sagittas plagaz excipit. cotti-

fo. XLV

dierpi corp⁹ q̄s et ipse in carne passus prior prout sine vulnere peccati. Ula- rie quidē emitunt de pbaratra scri- pturarū sagitte. quas nō nunq̄ardētes facit. ut cor da frigidū calore cha- ritatis cōualecant et amore vñlnerēt. Ex quā etiā et heretici sagittas prau- tatis sue. quasi de pbaratra toxicatas veneno infidelitatis pducit. et corda feriunt innocentū. Sumunt autē ex ipsa sc̄ptura et sagitte iudicioz dei q̄bus exterior hō noster timore cōfigit. et interior amore afficitur. Unū plal- mista. Cōfige inq̄t carnes meas a tu- more tuo dñe. Nā qđ ait. misit in reni bus meis filias pharetrē sue. affectio- nes dñni amoris vñl timoris illeu- nat ex ipsis scripturarū sagittis q̄si in ppa- gine emissas. Propago q̄pe fideliūz iure renes accipiunt. quia sicut in re- nib⁹ p̄pago seminis esse dicit. ita et in fide et p̄ fidē in credentiō oia virtu- rum semina p̄paganf. Unū posteritos xp̄i acsi de renib⁹ ei⁹ enascof. Habet etiā xp̄s in integritate oia sui corpo- ris thembra inter que habet et renes de quo fidei semine. p̄paganf et alij ex- vtero caste marria ecclēsie.

Et misit inq̄t filias pha- retre sue in renib⁹ meis.

Sz sagittas qbziae ad mortē vulne- rentur. aut ad timorē. q̄tinus ex his. vicia pumanē. et virtutes calore dilec- tionis adulatur. Unū dauid. Urem. quā renes meos et cor meum. Nulla ligitur aia q̄ nō ex iudicio dei quasi ex arcu ptenso. bis dei aut ad vicia aut ad virtutes vulneretur sagittis. De quibus profecto sagittis idem dauid. Quoniam inquit sagitte tue infire sunt mihi. Nā et oēs sci p̄dicatores quasi sagitte de pbaratra dñi directi sunt.

Liber

Unū hoc ipse ex persona dñi. in phare, tra sua inq̄ abscondit me. Ac si paten ter dicat verbū patris. Abscondit me longo in repe quasi sagittā electam in pharetra sua. Quatinus diu occulta tum scripturarū caligine. suo p̄ducet sub arcu; ut probem renes et corda lu der omnī cōstitutus. Jam cetera in his versib⁹ que sequuntur. manifesta sunt de xp̄o q̄ ipse factus sit in derisu populo iudeorū. et canticum eorū tota dic q̄dū in carne cōversatus ē. Unū alibi. Ego sum vermis inq̄ et non hō obprobriū hoīm et abieccio pleb. oēs vidētes me derisere me; locuti sunt la bīs et mouere caput. Subsānado sc̄z et insultādo. sicut ip̄lī dñi passio aper tissime declarat. Repleuit me amaritudinib⁹ et inebriauit me absinthio. Unde et in passione vinum mirratuſ dedere ei bibere; qm̄ versa erat vīnes quā plantauerat ipse vineā sozech in amaritudinē vītia alienē. Qx autē in ebratū dicit se absinthio. ostendit ei nō min⁹ intrinsec⁹ omni cordis dolore affectū. q̄ exerter⁹ amaritudinē paf sionis vulneratū. Quibus pfecto dolorib⁹ et supplicijs omne corpus xp̄i usq; ad finē. Donec oīa cōsummant in eo int̄ foris excrucias; et derisiones patitur a pfectoib⁹. ab hæreticis. a falsis fratrib⁹; ab inuisibilis hostib⁹. et ab oī plurimis. Et aīa q̄libet talib⁹ et huiuscmodi amaritudinib⁹ se cotidie sentit inebriari; et nihil in p̄sentiarū boni sentiat dū tant⁹ in defū nenter adficitur malis. Hinc sequitur.

C A C

c Onfregit ad nu merū dentes me

Tercius

os; cibauit me cineret et repulsa est aīa mea. ob litus sum bonorū et dixi perij finis me⁹; et spes mea a domino. Qx malerractat⁹ sit Jeremias a p̄lo q̄ etiā et p̄ls ab hostib⁹ nulli dubiu. Unū inq̄ cibauit me cinere; quia pro pheta fame pene pemptus. et p̄pul⁹ omni penarū genere ē depaſ⁹. P̄o quibus miseriarū angorib⁹ q̄si cinere plangit cibatus; ita ut repulsa aīate corpore credas. Ergo bonorū memo ria inter supplicia cito labit; sicut ecō trarioz maloz inter erēne fruitōns gaudia nō recordat⁹. Intantū vi lugat⁹ pheta finein populi sui. et sp̄ci cōverrendi a dño desperiss. qm̄ sicut impius cū in p̄fundū maloz venient bi dñm contēpserē. Interea vox capi tis est qd̄ confregerit ad numerū den tēs eius. in passione videlicet apostolos et discipulos. q̄ recre dentes intel ligunt⁹. Qm̄ sicut dentib⁹ oīa mandi mus accōminuit⁹ q̄ in corpora trac̄tus. ita pap̄los xp̄is credētes ad suū admisit corp⁹ et transpoluit. Qui de nīq; eo relicto timore p̄cussi oēs fugere. Libat⁹ aūe cinere etiā p̄ david dñ. q̄ inq̄ cinere tanq; panē mā ducabā et potū meū cū fletu miserebā. Repul sa ē inq̄ aīa mea. sc̄z oīb⁹ retro adnu meratis malis. ita ut et tederet viuere q̄b⁹ bi q̄s plurimū dilixerat. et p̄ q̄s venerat. om̄i cū inseqbāl odio. Ergo s̄b Clau lfa doloris et meroris ista ex aggerat⁹ et p̄ cā q̄ duri⁹ dicta sūt tpan̄ Clau nō q̄ sonare videſ. vel sīcno ille l̄zal⁹ interpres dixerit et aut certe et n̄ ille. Quia licet sic dixerit. perij finis

Capitulo III

Fo. XLVI

me⁹ ⁊ spes mea a dñō. Non sic ille ar-
bitrat⁹ ē. ⁊ nō est oblit⁹ a deo bonor⁹.
vt cū patre q̄ sunt semp̄ta nō habue-
rit. aut fīm humanitatē invītate p̄so
ne illa p̄cipere nō crediderit. De q̄bus
p̄fecto bonis dāvid. Credo inq̄t vide-
re bona dñi in terra viuetū. Et ideo
vel sic nō ille vt dixi arbitrat⁹ est fines
perisse suū. neq; spem suā a dñō ⁊ nō
est oblitus bonor⁹ licet repulsa sit aia
ip̄si⁹ in eo pre cordis duricia iudeoz.
Sed nimiū animi dolorē insinuat ⁊
merorē. vt deo sit inebriat⁹ p̄fessionis
amartitudine. ne recordari possit ho-
nor⁹ ⁊ dicat malis exacerbat⁹ perijeti-
nis me⁹ ⁊ spes m̄ta a dñō. Qd si nō ē
ita apud internū iudicē. apud hoies
vero q̄ tūc aderat perisse videbāt. in-
tantū dicit̄ insūta do q̄ alios saluos
fecit. scipsum saluū facere nō potuit.
Hic ecclia multoties repulsa hereti-
coꝝ malis atq; p̄f. cutoꝝ p̄teritor⁹ ob-
lita ē bonor⁹ innumeris opp̄sa dolo-
ribus. adeo vt finis ei⁹ a deo perisse et
spes videre. Nō dico ab infidelibus
verūtāt̄ interdū a fidelib⁹. H̄i p̄phe-
ta. Mei aut̄ inq̄t pene moti sunt pe-
des. pene effusi s̄t gressus mei. Quia
zelauis sup̄ inq̄s pacē p̄tōꝝ videns.
z cetera q̄ sequunt̄. ¶ Porro moralit̄
aia int̄ fastidio septurari sc̄tarū sau-
ciata recte plangit̄. cōfracti ad nume-
rū dentes meos q̄bo ruminare debui
verbū dei. Alio qn ois q̄ intus sc̄ptu-
rarū sc̄tāꝝ mystica audīdo percipit.
nisi ruris meditādo vel cogitādo ad
liquiduz ea ruminauerit. p̄culdubio
imūda erit. Hinc q̄z z lege oīne aia
nisi ruminerit diuidat vngulā; imūdū
esse censet. Exq; peccatris aia iure lu-
get. eo q̄ inimic⁹ etiā ⁊ ad numerū cō-
fregerit dentes ei⁹ ne aliqd in ea resi-
diū sic q̄ ruminare queat. Prop̄ea

imundā se sentīs plangit ⁊ cōfracti
sint dentes eius. ex q̄bū cōminnere de-
buī pabulū vīte; q̄ non in solo pane
vīvit hō. sed in omī vībo q̄bū p̄cedit de
ore dei. Verbiū ḡ dei sensib⁹ euolueret
z ruminare sanitas vite est. Idcirco
lāudaꝝ dētes moysi vlc̄z adyltū
vite nō fuerint cōmoti. q̄r verbū vite
semp̄ ī ore z corde ruminauit. panēq;
angeloꝝ indeſinēter comedit. At hō
cui cōfracti sunt dētes ad numerū tre,
cte cibarū se cinere plangit. vt p̄ cinerē
ei⁹ mestitia cordis z pnia designetur.
H̄i iob cū auditū auris dñi audisset
z oculus ei⁹ eū vidisset. idcirco inquit
ego me reprehendo z ago pniam in fa-
uilla z cinere. In fauilla etiā ac cine-
re pniaz agere ē. nibil aliud q̄z fauillā
se ex p̄eplatoꝝ deiz cinerē recognosce-
re. Unde cūtati reprobe i euāgelio
dñs dicit. Si in sidonez tyro facie fu-
issent trutes q̄ in vob̄ facte sunt olim
in cilicio z cinere pniam egissent. In
cinerē nāq; pniam agere est cinerē se
sentire esse mortuor⁹. idō z ad pniam
adib̄beri sōler. vt ex fauilla z cinere p̄-
pendam⁹. qd p̄ iudicū deiz culpe nū
nam faci sum⁹. Hinc q̄z lugēs dicit.
cibauit me cinere. acli patenter dicat.
Eulpis exigentibus iusto suo iudicio
q̄r verbū vite ruminare distulit. faciat⁹
cinerē mortalit̄s ingemisco. Seq̄t.
Et repulsa est aia mea.
oblitus sum bonorum.
Repulsa ergo a deo se dolet. z ex/
positam ad rēptationes me vltra tam
ad bona que sentit libere tendere pos-
sit; immo ab omnibus viciorū reper-
tus malis. in terra sauciata iacet. in
tantum vt bonor⁹ recordari nequeat
atrocioribus pressa doloribus. Hinc
est quod sequitur.

I Tercius

Ab initio huius alphabeti miseras de scribit miseris ciuitatibus et passiones Christi et ecclesie tribulationes. Ideo per his omnibus sicut ostium est ut plangat quod perierat finis eius et spes eius a domino. Quasi ob desperationem ex misericordia oppessione. Sed ex codicis elemo tio quasi diuinatus et auditus prophetarum monitus ducet: mox ac si noue spe gerere tactus animo recreatur: conuersus ad dei precies mittit. Et mirabile nouitatis gratia permittit se deinceps meliora sperare. Sibi oblitus praecepit dicere. Unus aaduerterat prudens lector quod haec elementa non sine magno mysterio in diuinis litteris pronuntiata inuenientur. Neque sine intelligenti sacramentis novit. prophetarum ab his versibus quasi metro ludes inchoari. Denique nec existimat re cognitum. quasi ego huiusmodi interpretationes singulis versibus confinxerim. Præferrim cum et summos doctores Christi ecclesie inuenias. ita eos interpretatos esse. Uel enim alibi licet in alio opere easdem intelligentias suis versibus reddidisse. Quid sermo dei oculorum est hinc inde mysteriis adumbra. Quibus reseratis patet sensus. q[uod]egregie spousantur per eos quod scripturas edidere. talia et huiusmodi curauerit pude re. Salicer ut et fastidii detergeret le gentium alias etiam inter lacrymas re crearet per operis ad exercendum. Nec dubius quin de Christo et eius corpore ista interpretari debere. p[ro]fero cum in hac miserae lamentationis voce iungat cum principio fine. Ut quis dicit. ego vir videlicet pauperem meam. Dicatur in fine recordari paupertatis et transgressionis meae. Hancigitur paupertatem magnitudinem quidam putat. Et idcirco quasi per se agens eius recordari rogat. Unde et ecclesia tanta pauperati coparticipari gaudeat.

IX Liber

Periit finis meus et spes mea a domino.

Quod bene. Tunc littera insinuat. que si eum dixi. et non est interpretatur. Perire itaque et non est in domino. quare finis totius consummatio predicatorum. Aut certe vel sic non ille. sicut a quodam interpretatur. Quia etiam sic non ille finis est. de quod plan git in quo omnia finiuntur. Sed ille qui periret. et non est. in quo finis non essentia rerum sed interius deploratur. Hinc et spem suam a domino perisse luget. quia tabulis prepedita loquens. ad ea quod sunt erigere se non valeret. Propterea significationis sunt et littera anteponitur. Nam quippe duxit turba quosdam aut hoc sonare videtur. Quod satis apte insinuat quod velit. Sibi patenter dicat. ex persona dei aut ex persona doctoris. Duxit iam huc longe retro multis convoluta massis: et ne indifferenter quasi errans nesciens queat duplex interpretatio demonstratur. Quasi dicat. duxit ab his quibus aduersari. Et illa interrogat quo ire debeat ille homo huc inquit. Et sequere deprecandi viam quam insinuat. Et quid est quod rogare debeat mox insertum.

Z H I

r Ecordare paupertatis et transgressionis mee absinthij et felis. Memoria memor ero et tabescet in me anima mea. Hec recolens in corde meo; in deo sperabo.

Capitulo III

qm̄ fide credit qd̄ dictū ē ad dñō. Bti paupes spū qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ rū. Propterea etiā t ipsa dicit cum capite recordare paup̄tis t trāsgres-
sionis mce. Sz qrendū cur transgres-
sionis eiꝝ recordari petatū nec r̄pus
transgressionē admiserit peccati; nec
recte transgressionē sua alijs offert ius-
dici q̄ puniat. Immo rogar cū dñi
auerte faci tuaz. A peccatis meis; et
officis iniq̄rates meas dele. Sz h̄ est
qd̄ xp̄s trāgressioꝝ sue orat recordari
qz cum transgressionē legis t p̄cepto
rū dei nullā admiserit. trāgressioꝝ p̄
nobis fac̄t̄ cft̄. H̄p̄c sane t ap̄ls qui
petīn̄ nō fecit; t nō est inuentus dol̄
in ore eius; p̄ nobis peccati fac̄t̄ est
t maledictuꝝ maledictuꝝ ex lege om-
nis q̄ pendit in ligno. Et iō vt diri qz
p̄ nobis factus transgressioꝝ vt n̄fas
deleret transgressioꝝ. Dagnū ē igi-
tur rogare deū patrē recordari paup-
ratis t transgressionis eius. qz cū dī-
ues elset p̄ nobis factus est paup̄. ve-
nos sua dicaret paup̄tate. t iniungit
corpus cū capite; quatinꝝ p̄ depreca-
tionē capit̄is corp̄ purget. Loꝝ au-
tem qz sine transgressionē p̄senteꝝ nō
p̄t ducere vitām. Ideo replet̄ in pre-
sentiarū multis amaritudinibꝝ t erū
mis absinthiū t fellis. Nō diric ei sim-
pliciter Recordare paup̄tatis t trā-
gressioꝝ mce; s̄ addidit absinthiū t
fellis. Qm̄ t paup̄tis eccliarū t trā-
gressioꝝ in absinthio versat̄ t felle; duꝝ^b
multis sponsa coangustat̄ laboribꝝ
t doloribꝝ fatigatur. Si quomō ca-
mino paup̄tatis decocta ab his que
pro transgressionē sua pacienter tole-
rat. intus purgetur; t sponso suo pas-
sionibus afflita deinceps acceptior
fiat. Hinc est qd̄ dicit.

Fo. XLVII

Recordare pauperta-
tis et trāgressioꝝ mee
absinthiū t fellis;

Nō q̄ a dñō transgressioꝝ sue recor-
dat̄ v̄t t laboꝝ ac certaminū que
p̄ bis tolerat. id ē absinthiū t fellis

Memoria memor ero
inquit et tabescet in me
anima mea

Que nimirū vox p̄ie recordationis ē
t eterne vite. qz cum memoria vt est
recte memoraz. mox tabescet anima
in se ad eaz suspirantis. Hinc dñi
aiebat Defecit in salutare tuū anima
mea; t in verbū tuū sup̄ speravi. Sic
itaꝝ p̄pheta tabescēs in se ait. Hoc
recoleſ in corde meo sperabo. Quia
cum p̄fecto corpus xp̄i ad eiꝝ vite co-
templatōnē totū se dirigit. vtq̄ in se
tabescens gemit. Idq̄ recolens. ido
inquit sperabo. Nam q̄ ait Memo-
ria memor ero. idiomā scripturarū
est vt est vita vivere; t gaudio gaude-
ret; vel mortemori ac cetera que hu-
iūmodi in scripturis sanctis inueni-
untur; non superflua quidem locutio-
ne sed necessitate plene significatioꝝ
nis. Quoniam aliud est simpliciter vi-
vere vel gaudere; et aliud vita vivere
vel gaudio gaudere. Itaq̄ t memo-
ria memorari longe aliud significan-
tius insinuat̄; q̄ simpliciter memora-
ri. Quia memoria est ex illa memo-
ria eterna vite que inspirata est affe-
ctus mentis nostre memorando in-
trorsus vivificare; vt addiscant chris-
ti membra n̄s bil alio memorari. aut
cogitare; aut diligere; quā ex illo me-
moria omnia in nobis retinestate in-

b

Liber

nouitatem reformatore. Hic ergo vide
et prudens lector: quantu[m] profecerit
fidelis sponsa christi in tam subito s[ecundu]m
hac litera postquam diuinus audit. Hoc
te niam retro inter lamēta v[erbi] ad de-
sperationē venit. Nam v[erbo] in voce quā
audiuit q[ui]s in verbo dei: celestia in se-
tabescens memorando p[ro]cupauit. Ac
deinde ea recolens que retro p[re]pessa ē
longe iam i verbo q[uo]d audiuit ab his
abducta id sperabo inquit. Sic ita
q[ui]z illi ex evangelio, pro rō nocte la-
borantes: nibil ceperant. Enī petrus
In verbo aut̄ tuo latae rete. Et con-
cluserūt inquit multitudinē piscium
Sic nimirū sic et sponsa xp̄i retro mul-
tis querelarū vocib[us] afflita et fletib[us]
mor[itur] vecepit verbi vocem duc te. cō/
volut contra spem. et ad spem redit.
Memoriaq[ue] illitus semp[er] eternaeq[ue] vi-
ter recreata, p[ro]pterea inquit sperabo. An
ime quo q[ui] post dira flagitiaq[ue] crimi-
na. et sui reatus supplicia vox est pau-
peratis; q[ui] mox in verbo renascit et vi-
uiscaſt, cum audierit duc te: ut ille ex
euangelio Surge. Unde eōrumq[ue] s[ecundu]m
hac littera ad deum vocē supplicatio-
nis emittens: recordare inquit paup-
eratis et transgressio[n]is mec. Qm̄ in
adam q[ui] in p[ri]mo flore transgressa
est: et paupertate nuditatis cōfecta. Ue-
runtamen h[ab]ent oculite dū sub hac littera,
ta sub adducere iubetur. mor[itur] memo-
ria memo rari dicit: ut et filia abrahe
p[ro]remissionē cōtra spem ad spem
redit. Eevenit ad leth litterā que
vita ve diximus. Vel iuxta alios pa-
nor interpretat: quatinus post ama-
ros querunoniarū lachrimas primū
paurorem id est timorē cōcipiat: sicut
scriptū est. Inicium sapientie timor do-
mini, et tunc demū gustat nibilom[us]

Tercius

nus bonū dei. ac dicit p[ro]fessiōis voce.
Misericordia domi-
ni quia non sumus con-
sumpti quia non defece-
runt miserationes eius
Beccera que sub hac sequunt littera
¶ Incepit g[ra]m deinceps dispositio lamen-
tationū q[ui] monitū moraliter reverēdi
ad deū viā explanare: ac de se nibil p[ro]-
sumere; q[ui] neq[ue] currentis neq[ue] volen-
tis sed miserentis est dei. Hinc quo-
q[ui] sit. Misericordia dñi q[ui] nō sumus con-
sumptio q[ui] gratia d[omi]ni ex ista reliquie
facte sunt salutē; q[ui] nō defecere misera-
tiones eius. ¶ q[ui] et anima quelibet
tantis afflicta malis: recte totum h[ab]et
buit misericordia dñi q[ui] nō est consumpta
inter tam dira flagitia reatus s[ecundu]m; in
infirmitates carnis sue: inter oblecta-
menta buiū seculi: inter insidias et
fraudes hostium: inter etiam falsos
fratres et laqueos diabolii: et cum tot
se uianis dolis et fraudes imitici: crebre
scientibus malis: q[ui] non consumuntur
animi totū: ut dixi: recte deo tribuit
et misericordia eius.

Quia defecere inquit miserationes eius.

Quod bene daniel post reatum suū in-
telligenſ orat: misericordia mei deus km̄
magnum misericordiam tuam. Et km̄ mul-
titudinem miserationū tuarum dele
iniquitatem meam. Magnam siquid
dem misericordiam Contra aliquod
magnum delictum licet immanissi-
mū implorat: multitudinem v[erbi] mi-
serationū contra innumerā peccata.
Credens et confitens quia nullū tam
magnum potest esse delictum: neg-

Capitulo III

Fo. XLVIII

tam innumerā; quibus magnitudoz multitudiō misericordiarū dei non excedat ad veniam; tantum si conuertatur anima ut vivat. Et hinc est quod ait. Quia non defecere miserationes eius; quia in nullo deficiunt ut nō defonte fluant pietatis. si cuiuslibet cōversio non defecerit. Et hoc est initium conuersiois nostre. paucor vel timor domini et ab ipso initiu vite qua si induitum a deo munus. Quoniam sicut dāvid ait. Beatus vir qui timeret dominū; quia timentes deūrū vīq sapientes; sapientesq; autem beati. Beatus enim quem tu erudieris domine; et de lege tuo docueris eū. Non sanctorū paucor esse confuerit. sicut paucor cecidit in abraham cum sacrificiū offerret. Et dāvid ait. Ego dixi in pauro meo omnis homo mendax. Unde constat q; qui timent deū beati sunt. Sanctus igitur est timor domini; quia vivere sanctorū est pavor. Et quo liquet quicunq; hunc habuerit paurem ad vitam transit. Lūtua confessio vel conuersio sub pauro re dei quā accepta sit sequens versus insinuat.

Noui diluculo; magna est fides tua.

Et quid est dicere. noui nisi post querimoniā lachrimas; post dira supplicia; post confessionem scelerum; post tribulationes et angustias; post preces misericordiarum; dei confessiōnem; mor dei adesse vocem miserationis et diceret; noui tribulationem tuaz et patientiam; noui angustias et pauperitatem; noui q; exclusa orationem tuam ingemiscis. Nec omnia cum te; omne me sint. noui veram confessio-

nem tuam; et fidei constantiam; quia confessa es q; nō defecerint miseraciones mec. Si si dicat. Et ego nomi diluculo; multa est fides tua. Et quid est dicere noui; nisi inter tot discrimina approbo que humiliē gemens enumeras; et nosse tibi facio post noctez cecitatis; et angustiarum tuarum tenebras; qd diluculo multa est fides tua. Diluculo autem dixit. quando aurora fidei in animo ceperit dilucesceret; et claritatem solis ad superos pro uehementer; quando christum solem scili; et iusticie euangelium commendat resurrexisse. In quo nimirum diluculo multa esse fides a domino laudatur que prius ob infirmitatem perissevi debatur. sicut ait. Per h̄ finis meus et spes mea a domino. Consuetudo quippe est prophetarum; cito permittare personas. Nec non et in canticis canticorum; quia nūc sponsus ad sponsam vicissim; et sponsa ad sponsum; nūc vero ad sodales et amicos. Nūc idem sponsus absens saltens sup montes et transiliens colles; frequenter q; si absens videtur ut amor sponse acris inflammetur; sed in subito multo tempore quasi pius consolator adesse cernitur. Sicut et in presentiarum postib; sub leth scilicet confusionem suarum angustiarum attigit. quasi derelictam a deo seplangit; sed rursus audiens; duc te conualuit quasi de tenebris ad lucem; de confusione ad gaudium; ut sub pauro et timore dei puritatem fidei conseruaret. Continuo adest sponsus quasi blandus consolator.

Noui diluculo magna est fides tua;

b q

Liber

Ide est app: oboz exhibeo me presen-
temque absentem q̄si crudelē effectū
lugebas. Quia diluculo multa est fi-
des tua. Et illa quasi de canticis post
lamenta.

Pars mea dominus dixit anima mea. Propterea expectabo eum

Quā rarus in terris; q̄ dicere possit;
Pars mea dominus. Quā alienus a
vicijs; q̄ segregat ab omni labore pec-
cati; q̄ nihil habeat commune cū secu-
lo. Nam et daniel sub hac eadē littore
octauo in loco simili posuit. Por-
tio mea dñe: dixi custodire legem tu-
am. Quia solūm eo vor esse potest.
qui de septima trāfīre ad octauā. sc̄z
er p̄sentiarū ad futurā et nouā vitam
Nazis tantū iure potest dicere. pars
mea dñs. qui sub octauo versat. Qui
nihil sibi hui⁹ mundi vendicat. Qui
nō est corporalii possēssio cupiditatū
quē nō inflāmat libido; non stimulat
avaricia; nō lascivia essem̄; nō ster-
nit ambitione; nō macerat inuidiam; non
aliqua negociorū cura sollicitat secu-
lorū; q̄ deo nō sibi viviūtalis nanq̄
recte potest dicere. pars mea dñs. p̄
p̄terea expectabo eū. Unde ad litterā
exinde venit. cui⁹ interpretatio sonat
exclusio vel bonus. Et mira dissonan-
tia videſ assurgere duarū interpreta-
tionū. Si em⁹ sic excludit quās a do-
mo aliquis hospitōq̄ detin̄. a regno
dei bonisq̄ fraudat eiusū. sicut exclusae
sunt virgines que secū oleū nō tulere
Qd si ita est; quid bonū poterit p̄cipie-
re exclusus a regno dei; qd non arbi-
tror. Sz magis accipiendo. cui pars
dñs fuerit totius inhēreat bonorum
q̄ possidet illud et semperētū bonū

Tercius

totusq̄ exclusus sit a sc̄li actib⁹ et pre-
sentis vite oblectamentis; qm̄ p̄ferre
charitas foras excludit timor. Unū
de sequitur.

LET

**b On⁹ dñs sperantib⁹ in eū aie que-
renti illū. Bonū est p̄-
stolari cum silentio shu-
tare dei**

Vel sicut alia habet interpretatio. Bo-
nū est sustinere et sperare in salutare
dei. Quis enim sustinet deū; nisi q̄ stu-
dio charitatis exclusus est ab omni la-
be vicij. Quis est q̄ sperat nisi q̄ id
qd sperat; et optat et diligit. Qd enim
speram⁹ p̄ patientiā expectamus. Et
go q̄ sperat sustinet. Qui sustinet per
patientiā excludit om̄is affect⁹ carnis
et molestiarū om̄i tumultus. In bono
em⁹ excludit ab om̄i malo. Et iō vier
q̄ sub hac littera sibi congruit sensus
interpretationis; ut bonus sit dñs q̄i
bus sperantib⁹ in eū; qm̄ q̄ sperant in
eū iuxta daniel nō delinquit. Unde
alibi et in psalmis sub hac eadē littore
Bonitatē fecisti cū seruo tuo dñe.
Em verbū tuū. Et qd est dicere boni-
tatem fecisti cū seruo tuo dñe; nisi q̄a
me sperare fecisti; ut esse mibi bonū.
Quā bon⁹ ḡ de⁹ isrl̄; his q̄ recte sunt
corde. Leteris aut̄ in q̄plurimis insti-
nuat locis. Iz natura sit bon⁹. imo bo-
nitas; q̄ cū pueris puerit et cū aduer-
santib⁹ aduersaſ. Idcirco sperantib⁹
in seiture bon⁹ dicit̄. Et ne ociosa sit
spes; addidit anime querenti illum.
Quoniam qui sperat necedū habet in
re quod iam tenet et fruiſ in spe. Pro-

Capitulo III

fol. XLIX

Pterea restat, ut querat p desiderium, nō qualemq; sed summū bonum, si, cur sposta in cantico In lectulo meo inquit in nocte quesui, quē diligit anima mea. Ub̄i q̄spulchre quartuor in sinuat, omni querēti q̄val de necessaria. Ut primū deliberet qd querat, et ubi illud vel quādo querat, aut q̄diu querat. Nam cuī dicit in lectulo quesuisse cū in noctib; quē diligit cuīs anima, nec dubium qd sponta de xpo loquitur, quasi quiescerit cū i nocte atq; in tenebris plenitariū, necnō i turbationib; rerū. Sed facile est intelligere ex euangelio quomō perturbatur cor discipulorū et tenebant oculi cor, dis eop; quōtienturq; mens nō sapit ea que dei sūt, sed que hominū. Quo, tiens ergo hō noster nō videt ea q̄ dei sunt. Dormire merito dicitur, et in noctibus esse. Claudit em̄ oculos ignorantia cecitatis, velud somnus. Propterēa apostolus filios dei negat esse in nocte. Vlos em̄ inq̄ fratres nō est in tenebris; vryos dies illa tanq; surripiat. Omnes em̄ inquit estis filij lucis et fidei; nō estis noctis neq; tenebrarū. Unde ne dormiam? sicut cete, n̄ sed vigilem? et sobri sim? Quia et si bon⁹ est dñs sperantib; in se signanter addidit anime querentē cū. Quia qui dormiunt nocte dormiunt nocte querunt quē in nocte dormiendo inuenire non possunt. Neq; resoluti in lecto quietis, possunt in p̄ma inueniri vigilia, neq; in lectula; neq; in tercia vigilia vigilantes. Idcirco et dñs per vigilans in oratione, frequenter in noctibus se cessisse refertur; et noctans in orationibus incubuisse. Ut rūtamē qui querit nosse cū debet; quatinus querat quem diligit anima eius. Querit

em̄ q̄scepe et nō inuenit, vocabit eum et nō exaudiet; neq; em̄ q̄diu delectabitur loco in quo dormitat et dormire potest illic inuenire quē querit. Audi, et ergo dicente salomonē, q̄ sicut hostium i cardine sua vertitur, sic piger in cubiculo suo. Et si piger vertit ille qui querit, in lectulo suo quē desiderat querit; nō inueniet eum. Et illo relinquenda est do:mitatio dormiendi exercitius somnus ex oculis n̄ris; et quis adhuc non sit, dande sunt ramen vigilie ut possit qui querit inueniri. Licer alia interpretatio habeat, odor thymiamatū in lectulo meo, ramen dormientib; nō recte inuenitur. Unde et sponsa que cū non inuenisset in lecto, exurgā inquit, et circuibo ciuitatē et in nundinis et in plateis, et quem quē diligit anima mea. Quisuit cū et nō inueni. Quia licet diligentiaz et sollicitudinē adhibuerit, nō ut oportuit quesuisse; et ideo minime inuenire valuit. Hinc quoq; anime querentē dei primū requirēdus ē modus querendis; ut inuenire queat. Videlicet nō cum desideriosis in lecto, neq; in nundinis, neq; in plateis, neq; in villo isto loco ubi aut cecitas vertitur aut odio sa secuti negotia meditantur vel lascivula prouagatur. Unde et iesus arrepto flagello vendicet ementes omnes de templo eiecit: ne dom⁹ patris ei⁹, dom⁹ negotiacionis esset. Quid em̄ prodest in plateis eum querere: vbi sit p̄pheta dicit, vox eius nō est audiata; merito igitur sic querentez anima custodes ciuitatis hui⁹ circuinees ciuitatē, errantē eam inueniunt, et dep̄pendunt errore neq; ipsius relinquentib; neq; in plateis, neq; in nundinis neq; in lecto, aut in nocte cecitatis bñ que-

b m̄

Liber

ritur. Lustodes autem civitatis nostre doctores vel sermones sunt prophetarum in quibus si recte interrogatur fuerit manifeste circus inueniatur. Sicut sponsa dephensa non perirent interrogare eos. sed ait. Nunquid quem diligunt anima mea vidistis? et cum praetulsem inquit paululum ab eis; inueni quae diligit anima mea. Ex quo profecto liquerit. quod velamento operti sunt sermones prophetarum. atque eloquia ac testimonia scripturarum sanctarum in quibus christus later absconsus. Quos cum pertransisset inquit. inueni quem dilectionis mea. Salicet patriarchas et prophetas. necnon et eorum obumbras. et dico pro eloqua. in quibus et promonstratus. et declaratus ostenditur deus homo. Tribus namque modis dilectus scilicet verbum patris fidei atque confessione et conuersatione cum probitate doctrinae queritur. Unde David. Querite dominum. querite faciem eius semper et ecce quoniam querendum. Donec inuenias quem diligat anima. in profecto patris lumine resplendentem. Porro ubi querendus sit inveniat moyses. non quasi sursum aut deorsum. seu cetera que in deuteronomio continentur; sed in corde tuo inquit et in ore tuo. tanti ut pacem inducant a deo retineantque in pace factus est locus eius in syon. Loquitur autem pacem in plebem suam. et in eos qui conuertuntur ad eum. Ibi si recte querimus. ibi querendus est ubi. proinquis invenitur. Quia prope est verbum eodem legislatore teste in oratione et in corde tuo. Invenitur autem ut dirimus in sanctis suis. inuenitur autem in scripturis. Ergo quia querendus est. ibi utique quo inueniri queat. Et tunc itaque quod prope est. mo-

Tercius

nente prophetica. Querite dominum dum inueniri potest; inuocare eum dum posse est. Quia prope est omnibus inuocantibus eum in veritate. Igitur quod immemor sus est sine fastidio cum fide querendus; et quia unus idem quod est semper magis magis sine villa permutatus amandus. Hinc quoque sequitur.

Bonum est cum silentio prestolari salutare dei.

Uideat prudens amicus de tempore morte postquam moraliter cepit vires remunere. quantum profecerit mens celestibus instituta disciplinis; exulta ab omnibus que mundi sunt. etiam ultra angelicam dignitatem. et ea que sunt recordata. ut inueniat quem dilerit. Unde summo deliciarum inuento bono. bonum fatetur sustinere et sperare in salvatore dei. Et huic bono semper imberet bonum esse facetur viro. cum portauerit iugum gravi adolescentie sue.

JO TH

I Edabit singulariter solitari et tacebit.

Hec ergo bona exclusio est. ut sedeat secum solus cum deo quicunque se lenit portare iugum gravi in iuventute sua. Sedebit inquit singulariter et solitarius quod tulit iugum gravi. ¶ Sed quod haec institutio tantum moraliter addidatur. querendum de quo iugum dicatur. Quia est et iugum gravi super filios adam a die ortus eorum. est et iugum infidelitatis. Est autem et iugum domini leuetque suarum virtutum spe remunerationis solatur. Et hoc fortassis iugum gravi. id est iugum emendationis u-

Capítulo III

Fo.

L

re dicitur iuxta illud. Venite ad me omnes qui onerati estis, et tollite iugum meū super vos. Si quis autem anteq[ue] graui oneretur sarcina peccatorum tulerit iugum: singulariter se debet. Non cum plurimis est conferēdus sed cum illo qui cum deo singulatiter in spe est collocatus, verumtamen querendū quomodo iugum graue sit, cum domin⁹ iugum suum suave, esse dicat. Et grecus iugum rancū posuit, nec addidit grave, et si ita sit. Porro iugum suave dixit et onus leue. Nec tamen iugum leue dicere volunt. Propretra potest iugum verbi graue esse sed suave. Graue adolescētibus quoꝝ etas est florulentior, noluntꝝ iugo verbi subiectiō animi perebere cervicem. Potest et graue verbi iugum videri christi ecclesiæ, p[ro]pter onera discipline, austoritatemq[ue] correctionis, pondus abstinentie, restrictio[n]em lascivit. Siquidem hec omnia operatur christus in suo corpore; quantum suave sit onus ferendi fructum gratiae, spe remuneratio[n]is eternæ. Inuitate purioris conscientie. Namq[ue] iugum verbi suave dixit, et onus obedientie leue, quoniam q[uod] iugum verbi patienti ceruice suscepit, discipline onus graue esse non poterit. Ergo qui tulerit in iuuentute iugum graue, propter iuuentutis sue estus, sederitq[ue] singulariter cum deo et siluerit. Revelata sibi gaudens diuine remuneratio[n]is eterna mysteria, ure prestatib[us] tur salutare dei. Lerte aut silebit non opus habens excusatione peccati, cu[m] matura cōfessione peruenit, et prope[r]a correctione depositus. Non enim dicitur huic que in iuuentute non congregate, quomodo inuenies in senectu-

te. Simpliciter autem potest et sic inteligi, quia primo portauerit iugum verbi, hoc est a iuuentute. Non se miscerit cum iuuenib[us]; is autem sedebit seculum donec plena se pfectione virtutis erudiatur magnā animi induat patientia. Ita demum ut percutienti se possit p[re]bere maxilla, ita ut cedas contemptus iniuriā mandatis obsequatur celestib[us]. Magnū est enim a vicis abstinere iuuenib[us], vel ea in ipso vestibulo iuuentutis derelinquere. Lubricce enim et perplexe sunt vie iuuentutis. Unde salomon tria sibi impossibilias intelligit, et quartū nō cognoscit. Vestrigia licet aquile, vias serpentis et semitas maris; et viam viri et dauid, Delicta inquit iuuentutis mea. Juuenis enim nō solū fragilitate lubricice etatis p[ro]rabitur, velū ignorantia celestis mādatoꝝ pleniorq[ue] delinquitur q[uod] est qui levat iugum graue sup se a iuuentute sua, nisi q[uod] omnibus seculi renūciat delictis iuuentutis fugit, et molestiarum omnium equanimiter ferri tumultus; sup se quidez levare dicit iugum graue: q[uod] nisi gratia dei adiunxit, fm se ferre nō poterit. Idcirco recte sup se tulisse dicitur: quoniam ultra vires est corrupte nature q[ue]cqd de celestib[us] ad nouitatem vite imperat. Sequitur fortis littera que forte principium aut desolatio interpretatur. Sub qua plangitur pro viro supra premisso q[uod] ponet in pulu[n]ere os suu[m]. si forte sit spes. Uel etiam iuxta aliam interpretationem. Dabit in sepultura vel fossura os suu[m]. si tamē est spes patientie. In quib[us] valde discors vel dissensa videtur interpretatio. Quomodo principium sit q[uod] ponet in pulu[n]ere os suu[m] propter spem. Uel qualis esse potest desola-

b iij

Liber

tio: nisi quia nunc moraliter agens,
post misericordiam suarum supplicia, post
diras tormentorum angustias, fide sibi
reddita principius est nostre, nosmet
primū recognoscere, oīa pro dñō ro-
lerare. Ueet hec oīa superiorus sed nō
dīcta intelligant, quia etī cōg̃itamur
z conregnabimus. Unde inquit.

**Dabit peccatiēti se maxil-
lā, saturabit obprobrijs.**
Et dñs in euangelio docens virtutē
patientie ait. Qui te peccaserit in ma-
xillam p̄be ei z alterā. Vult em̄ nos.
z iniuriā esse patientes, nec referire
facile, sed neccū ferire. Patientia em̄
humilitatis iudiciū est, z ideo qm̄ de-
solata ac destituta erat ille bierusale-
zabit inquit patienti se maxilla suā.
Sed mēlē de r̄pi ecclēsia, i., toto cor-
pore suo accipitur, cui bonus est dñs
esperant, z cui bonū est p̄stolarī cū si-
lentio salutare dñi, cui etiā bonum est
dare peccanti maxillā suam, vt nō se
ſbducat iniurie, nec declineret dis-
lorem, sed peccanti maxillam offerat.
Himiruz postq̄ audiuīt longe retro-
ducte, moraliter cuāgeliū describit, et
ideo ait. Dabit patienti se maxillam
vt inrelligas sive ei qui patere volue-
rit, sive qui tam peccaserit utrōneum
corpus r̄pi se offerre debere omnibz q̄
gratia christi contulit nobis, vt sit in
iudicium christi ecclēsī nō aliter esse
saluandā, q̄ per euangeliū disciplinā
z tunc bonum principium ei incipere
cum ceperit euangeliū p̄cepta seruare
z operibus mandata domini imple-
re. Bz̄ cum p̄pheta dicatur. Quid re-
tribuam domino pro omnibz que re-
tribuit mihi. Ealicem salutaris acci-
plam z nomen domini inuocabo.

II Tercius

Alioquin quomodo ingūm' captiu-
tatis de sua deponat cervice graue;
nisi cum se subdidēt iugo xp̄i leui.

**Et satiabitur inquit
obprobrijs.**

Non dixit subdidit obprobrio, sed sa-
tiabitur; q̄ facile est vñā aut alteram
sustinere contumelī. Unde addidit
satiabitur obprobrijs. Quoniam faci-
lius dñi moueret misericordiam ob-
probriorum complūtū deformitate
misericordie. Ubi ostenditur auditas
desideriorū z libertas ḡe cī dicit. Da-
bit peccanti maxillā, z dauid fugiēs
ab salōn satiabit obprobrijs semet
cōstitūs; qm̄ male dicebat ei, vñā san-
guinariū eum appellans. Ipse vñma-
gis būthilis coram deo volens vide-
ri, vt mitigaret offendam domini, aū
abyssū vindicare eūz veller. Quid mi-
bi inquit z vobis est filii sarue, ideo
maledicat mihi, quoniam dominus
iulit illi vt maledicat. Si quomodo vide-
at humilitatez meā, et retribuat mihi
bona, p̄ maledicto. Nam ideo volunt
obprobrio saturari, qm̄ cum cōpleta
fuerit humilitas, peccatiū fuerit sicut
esatas insinuat dicēs. Loquimini ait
ad cor bierlin z consolamini eā, quia
cōplera est malitia eius, z vt alij codi-
ces habet humiliatio, solutū est pecca-
tum eius, dimissa est iniurias illius
quia suscepit duplicita de manu dñi, p̄
omnibz p̄tissuis. Feliz igitur desola-
tio sub hac līa monstrat; quia vbi de-
solatio tibi securit humilitas. Erecto
ordine humilitate patientia, patientia
autē p̄batio, p̄bationez vñ spes. Ob-
babes z in ap̄lo. Spes autē nō cōfun-
dit, quia charitas dei diffusa ē in cor-
dibus vestris p̄ sp̄m̄scit, q̄ utiquos

Capitulo III

stro p̄ ē solator affectuū. Idarco bonum ē virō cū tulerit iugum ut sedeat solitarius. aut certe in spe singularē constitutus; quia deus ut aiunt semper impari gaudet numero. Unū egenus ille et paup̄ i psalmis gemēs ac lugēs diligauit inq̄t et facrus sum sicut p̄ser solitarius in tecto. Quautez ait ut supra dixi iuxta alii interpretationē dabit in sepultura os suū vel in fossura; ostendit admodum quendas patientia raciūtur itaē. et tanq̄ sepultus nō loquatur. ita quodā virtutum aggere obstruat vocē. ne doloris emittat querimoniā; tantumq; pondus asserens patientie. quā spes hucat; ut vocē ipsam velud quodā busto ac cumulo se peliat atq; inclidat quā nulla exorūquere. nulla q̄ excitatē possit iniuria. Qd̄ dñs bene dese in passione sua exempli p̄buit. Qui sicut p̄pheta dicit. quasi ouis ad occisionē ducus es. et quasi agnus corā tondente se. sic non aperuit os suū. Videat prudēs lector vir iste videns pauprētē suā; post flacula. post cōtritionē. post angustias. post querelarū lachrymarūq; voces. moralē quātū. p̄fecerit; et sic deinceps Laph litteraz edocuit veniar. Laph q̄que manus vel etiā fīm aliā interpretationē curvatus interpr̄atur. Et q̄ oīnes q̄ recte sentuntur ab manu dñi curvant. Manus aut̄ dñi sup̄ malos est. ut aut̄ puniat aut̄ certe corrigat. Et ideo vir tantus humiliat̄ pressus. et correctus disciplinis. cervicem sub manu dñi curvare gaudet; dū humiliatur ad penitētiā. Et fīm interiorem hominē curvū cordis ac mentis flectit ad dñm. spem habēs q̄ non repellit in sempiternum dñs. Quia si abiecti et miserebitur fīm multitudinem suarum.

Fo.

LI

CAP H

Non enim inquit hū militavit ex corde suo et abiecti filios hominū. Siquidē ipse sonus versū insinuat. quid sit curvari sub potenti manu dei patienter sc̄s oīa sustinere. eo q̄ nō repellit in sempiternum dñs. Quotiescunq; vir iugū ferens inclinatur ad flagello. ad penitētiā. ad cōvulsias ad obprobriū; quasi curvari videtur ad humilitates verā. Unde et p̄pheta dauid sub hac littera inq̄t. paulomius cōsummauerit me in terra; abiectum sentiens et expolitū ad certamīna. vnde certūcē mentis flectit ad dos minū. De qua p̄fecto certūcē dicitur. nō sic flectas ut circulū collum tuum. Qui enim cor suū nō flectit ad humiliatē et misericordiā; frustra cervicē suā curvāt extērius ad supplicandū. Propter q̄d aut̄ bic faciat̄ obprobriū singulariter in spe subiectus; fidēter ait. Quia si abiecti et miserebitur fīm multitudinem misericordiarū suarum. Ad hoc quippe affligit dñs et corripit et misereat. Qd̄ bene intelligens vir videns pauprētū. fiducialē atēns de deo. Non enim inq̄t humiliavit ex corde suo deus ut sacetur penis nīs neq; abiecti filios hominū. Dauile ergo ut humiliemur et curuemur coram eo; quatinus et misereat. Propretra in superiorib; idē p̄pheta sub hac littera ostendēs genitūs plebis et humiliatē ait. Qd̄s populus eius ingēmisces. querētes panē; dederunt deſiderabilia sua in elca. et reficiant animā. vide dñe et aspice. quia factū sum viatis. vel sine honore. Ergo q̄ animē.

Liber

ne querit refectionē. iure humiliat te
curvatur. quo possit cucus peruenire
ad dñi misericordiā. ac sentire in bo-
nitate. quia si abiecit et miserebitur.
Ideoqꝫ tanqꝫ curuat⁹ multo ampli-
eia ⁊ mente qꝫ corpore; tortu se flectat
ad multitudinem misericordiā dei. sciens
qꝫ noui abiecit. neqꝫ humiliavit ex cor
de suo filio boim. ut punit ad sup-
plicium. sed ut emēdet ⁊ relevet ad salu-
tem. cuius pfecto sensus cōsequētiā.
sub lamech littera prosequitur.

Terclus

plina r̄pi. cū oī puritate cordis sollic-
te seruāda esse q̄ dicunt; qm̄ qui b̄z di-
sciplina xp̄i. seruare se p̄fitec̄ p̄cepta
salutis. ⁊ cordis puritatē. Neq; enim
sic abiecit oēs vincos terre sub pedi-
bus ut cōtereret. Vincit autē fr̄e sunt
om̄s terre criminib; obligati. Quos
ut cōtereret dñs sub pedib; suis igno-
ravit. quia nec sic abiecat ut repellere
imo ut sub ditione oēs p̄stueret sua
eo q̄ de filio inq;. Qia subiec̄tis sub
pedib; ei⁹. Un̄ quia cōstitut⁹ est iudek
oim fideliter cōfiteret. iudicū viri ut
declinaret dñs ignorauit. Sed redi-
det. vnicuiq; iuxta opa suā ⁊ ut puer-
teret hominē in iudicio suo. licet in p̄-
sentiarū indifference occipiant. etiā cū
ibi dñs ignorauit. Qm̄ mala q̄ a do-
mino infertur. aut iusta supplicia sūt
merito p̄ aut furor. p̄bationes sūt
p̄mioꝫ. Ergo aduersitas q̄ a dño est
plena iusticie. plena equitatis. plena
misericordie est. Un̄ fm̄ disciplina xp̄i. p̄s-
tetur cordis innocentia. ⁊ dicit viri.
dens deū. seruo diuinop̄ eloqua pre-
ceptor. Qm̄ etiā sunt heretici qui deū
falso criminētur. crudeliter affligere
alias luteis devincas domibus. ⁊ in
veteri testamēto q̄si ex p̄iudicio q̄s p̄
punire; hic aut̄ sub disciplina xp̄i fla-
gello eruditus. iuxta qd̄ ap̄beta inq;
virga castigaberis filia syon cordis
cōfitec̄ puritatē; q̄ oia iusto dei mo-
deramine agant. ut salutē oīb; se tr̄b-
uat invocantib; in veritate. Et fm̄
interpretationē l̄fe. libere de se clamat.
seruo disciplina castigatōis. seruo pie-
tate p̄fessionis. seruo cordis integritate.
seruo inlibitā inf̄ oēs hereticōz.
frāndes tr̄vē s̄ider; seruo dilectionē
in sp̄ singulāris subuect⁹ sub dei p̄te-
ctione. Bic inretractabilr̄ gerens qd̄
nō repellit i semper nū dñs. Magn⁹

LAMECH
vX T cōteret inquit
sub pedib; suis
oēs vincos terret de-
clinaret iudiciuz viri in
cōspectu vultus altissi-
mi; ut puerteret homi-
nem in iudicio suo: do-
minus ignorauit.
Et est quantū ad nostrā expeccat lati-
nitatis eloquentiā. mira versū cōpo-
sicio more metri. ut tres ab una inci-
piant versus parte vnaq; terminētur
clausula verbi. Quasi dicat: dñs ve-
conteret sub pedib; suis. omnes vin-
cos terregnorauit; ut declinaret iu-
dicū viri. dñs ignorauit. ut puerteret
boiem iudicio suo ignorauit. Quia
pfecto de⁹ manuū saluare correpos-
q̄ dānare p̄ternos. Et hec est sub la-
mech littera magna versū disciplina
vel cordis confessio: qz v̄s iā dixi. la-
mech disciplina interpretat⁹. vel cordis.
aut certe seruo. Quib; nimirū sensib;
magna derollū obscuritas. ut intelli-
gamus sub omni integritate ⁊ disci-

Capitulo III

igitur puerus sic monstrat. ut inter
tot tamq; vite discrimina separari ne
quatas charitate xp*i*. Sed dicit cum
pheta dauid etia*m* inter flagella. Ecce
sicut oculi seruorum in manibus d*omi*n*is*
suo*m*. Et sicut oculi ancille in manib;
d*omi*n*is* sue; ita oculi n*ost*ri ad d*omi*n*is* n*ost*ri
donec misera*m* n*ost*ri. Post hui*m* igit*m* si
dei constantia venit ad mem litterat et
surgit quasi pugnatrix iusticie contra
o*e*s epigureos vel etia*m* eos qui dicunt
de*m* non curare mortalita*m*. Contra q*uod*
etia*m* psalmus. lxxij. attollit*m* in q*uod* aiunt
ip*s* pueri sentientes. Quo*m* scit de*m*
aut*m* est scientia in excelso*m*. Pro quo
etia*m* p*otes* v*is*culi icrepant*m* videt*m* eos.

MEM

Quis est iste inquit
qui dixit. ut fieret
d*omi*n*is* no*n*ubente. Ex ore
altissimi no*n* egredi*m* tur
nec mala; nec bona. q*d*
murmurauit homo vi-
uens vir p*ec*catis suis
*H*ec ve*d*ici sub *D*em l*sa* plangunt.
*D*em q*p*e ex intimis vel ex ipsis in-
terpratur; et ut alij die*m* ignis exulti-
mis. Sed vet*er*is non discordat a ter-
rib*u*l*am* et*er*eti*m*. quia magni et ardore
amo*m* est. q*uod* ta*n*o*m* p*re*cora impro*b*
bos. q*uod* p*re* deo fide decertare videtur.
Arbitrat*m* obsequiu*m* se p*re*stare de*m*.
si *tra* obloquetes q*uod* de celo vertice
subfannado dicat; *Q*uis e*st* q*uod* dixit
ut fieret d*omi*n*is* no*n*ubente? Ac*ci* paten*m*
dicat. *Q*uis e*st* cui*m* canticis et pulchro*m*
suo inflatus sp*iritu*. q*uod* audeat de*m* n*ost*or*m*

50.

LII

incircu*script*o deo suosor*m* disputa-
re verbis et subfannare nos q*uod* flagel-
lamur. ac*ci* filij adoptionis ne cu*m* hoc
m*undo* d*an*emur. *Q*uibus p*ref*ecto verbis
pare*m*; q*uod* n*ost*ri no*n*ubente iusto et vero
de*m* iudic*o* sit in nobis. *P*er propterea
q*uod* sup*er* p*ra*tra de*m* lachrymado*m*
tulit. magis ex fonte pietatis venit q*uod*
ex querimoniari*m* p*re*dictio. *U*n*da* p*ri*ma
l*sa* ex intimis sonare videt*m*; q*uod* q*uod*
causa confessionis intulit. ex intimis vi-
sceris fluit*m*. et ignis charitatis de*m* ex
vltimis p*co*rdia*m* manauit medullis
et quod*a* neru*m* caloris dei intus con-
crenaret ossib*m*. *H*ic deniq*m* longe sur-
pra in eisd*e* ethrenis eiusdem textus l*re*
hoc continere videt*m*. *E*st alio inquit mi-
stigne*m* in ossib*m* meis. *B*on*m* ergo de*m*
q*uod* nobis h*uc* immitit igne*m*. *U*n*da* diligen-
tes e*m*. gr*ati*a et glori*m* merito*m* in con-
spectu ei*m* inuentre possim*m*; et que*m* in
nobis mittat ignem iplen*m* doceat.
*B*it em*m*. igne*m* veni mittere in terr*m*. *E*t
qd*m* volo. nisi ut ardeat. *B*on*m* igit*m*
ignis quem vult o*m* saluator*m* magis
magis*m* accendi. *P*relertum cu*m* et ipse
fir*m* ignis vorat*m*. qui nostra peccata co-
sumet. intimis*m* pectorib*m* sui diuine
cupiditat*m* cognit*io*nis infundat. qua-
tinus redeat in nobis cor nostrum ut
capiat diuinar*m* seriem scripturarum
et bauriat fonte*m* salientis in vita er-
nam. *H*oc na*n*q*ue* igne cleophas cor*m* su*m*
dicebat ardere cum christus ei aperi-
re scripturas in via. Profunda igit*m*
in verbis dei videmus mysteria; id
circo ex intimis vel etiam ut aliis in-
terpres ait. *E*c*ci* ipsis debet ignis acc*ed*i.
quasi ex vltimis viscerum ossibus
et exurat*m* in nobis fenum. stipula*m* vel
plumb*m* iniquitatis. vel qui*m* quid se-
cularis est vite; quatin*m* liquefac*m* igne
diuino ferreus quid*m* peccati rigor. et

Liber

supno mollescat incendio. Intantum
ut etia contra insolentiam reproboꝝ ipsi
pſide decertare videamur. ac dicere.

**Quis est iste qui dixit
ex ore altissimi nō egredieſ nec bona nec mala**

Dreſertum cum t mala. nō niſi iuſto
ſuo iudicio ab ipſo ſiunt. nec bona nō
niſi ei misericordia pſtant. Non dico boſ
nis et sanctis. verū etiam q̄ ſepe repō
bis et dāmniatis. Unde professionis
voce de utriſq.

**Quid murmurauit iqt
hō viuēs vir p petis suis**

Qd et paulus. O hō inqt tu q̄ es q̄
repondeas deo. Nuncqd pot dicere
vas ſiguli. ſ. reſta de ſamis terre. q̄ re
me ſi fecisti. Alioquin in oib. Quid
murmurabit hō viuēs. Aut certe qd
dicurus est vir. p peccatis ſuis. Cum
oia coelulerit deus ſub pco. vt omne
os obſtruat. et ſiat ois mūd subdit
deo. Eteruz deſides aut recordes
ſingant de cordib ſuis deū ut dixi nō
curare mortalit. Ab ipſo ſunt vti aia
confiteſ diſciplinis xp̄i erudit. in mala
vel bona. Idcirco opilata eſt ois ini
quitas. Nec habet qd repondeat hō
cōpoſitus dco. et ſi ſiat vas in contu
melia. Num cotidie melioran̄ vala
ourca flagellis dei. et argentea in ho
no rem hoc q̄ ppe habet ex iram. hoc
et ignis ex ultimis. hoc ex ipſis. vt ois
ſapientiū ſenſua. ois ſermo piudetū.
His flagrantū rēptatio paſſionum.
Omnis conatus actionis. calore re
cetus amoris dei incipiat eſſe precio
ſio. Bon⁹ i ḡis ignis charitatis dei.
bon⁹ ex intimum viſcerib affectus amo
ris. bon⁹ ex iſt⁹ timor pſeuclerā ſop

Tercius

tionis. quo corp⁹ omne ecclie in mu
tuā adoleſcit grām. Bon⁹ quidē dile
ctionis ignis. quo vniuſq ſancius.
ad reverentiā ſui auctoris accedit.

Sed qui deuꝝ diligat igne charitatis
accensus. Non pſuitorie diligat. ſed
et ex intimum diligat legē eius. et ex ipſa
p̄cepta eius. Eſtodiſ ſed ab ipſo iuſti
fiat cor ſuū. Non auditu dictoꝝ ſed
ſtudio adiunctorie atq imitatoris
factoꝝ; verū in hiſ oib non babet
viuens hō qd murmuraret. p peccatis
ſuis. Justus autē inqt ſp̄is diuinus
meus ex fide viuit. Qſi hō viuens iu
ſtificar⁹ ex fide. iuſtifiſ q̄ opib ſidei vi
uificat⁹ nō hō qd dicat. Quātomagis
imp⁹ et pcoꝝ. Un signant ait. vir p
petis ſuis. vir nāq ſexus eſt nomen.
Hō vo cōmune eſt orīnib. Unū ſiqui
dem eorum ex natura. Aliud hō con
tingens ex gra. Et neg q̄ ex pagine
originis p̄ me nature flagellat. Neq
vir qui iā ex gra discernit. Ut ergm
licet viuens fide dū p peccatis affligi
tur. Non babet qd reſta contra ſiguli
reſpōdeat. vel qd dicat. cur me ſeculi
ſic. vel quare ita facio. Qd bene intel
ligens iob. licet multis excruciat⁹ ſup
pliçis in oib iure bene laudat. qd nō
peccauit labijs ſuis. neg ſtultū quid
contra deū locut⁹ eſt. Unū cū aliquis
ſide viuens et augeat meritis. neg
vir iā gra discretus a ſeru iuſtriant
vt a ſuis purgat deliciis. in pie oib
corrigitur non habet qd obiciat deo.
quātomagis ſi qui iure in massā pdi
tionis cōnumeratus dānat. Quo
rum omniuſ nec mala nec bona. niſi
iusto dei iudicio puenire recte credon
tur. Nunc ad Nun litterā moraliſ
quod ſempiternū ſonat ſenſus ventre
gaudeat; cuius. vt dixi. fui hebreoſ. com
veritatē ſempiternū interprtatio ſonat.

Capitulo III

Et si alius interpres vnicus dixerit:
Aut certe pascua eoꝝ illud significa/
revolveris q̄ nulla ecclie alia sint pa/
scua q̄ r̄pa in cuius se pascui loca/
tū ꝑpheta letat̄ dicens. In loco pascue
ibi me collocauit. Ipse eñ nos reficit
ꝓ pascit boni pascue sue sacramenta/
ſcꝓ diuinis ex vberitate agri pleni quā
bñdit̄ dñs. Quoꝝ odor emanat̄ odor
ſuauitatis q̄li de nouo flore sancte re/
ſurrectionis. De cuiꝝ nimur plenitu/
dine ꝑbertatis in pſona patris, et ple/
nitudo inq̄t agri meciū est. Et quoꝝ p/
fecto liliū nascit̄ cōualitū ob candore
eternitatis. Necnō ꝓ rosa ppter ſanguin/
em dominicē paſſiōis. Que ſane pa/
ſcua ſunt ſcripturarū myſtico ſacra/
menta in quibꝫ monenur admoduꝫ
vt ſcrutemur vias noſtras et queram/
ꝓ et reuertamur ad dñm. Tria ſiquidē
apſolut. vt ſcrutemur quaſi ad vnguē
philofophorū vias noſtras: et quera/
muſ certe quid facti ſumus. aut qđ
ſuimus. Et cū inueniū q̄ ad nō eſſe te/
tendimus neceſſitate copuliſ ſeuera/
mur ad dñm: vbi pincipiū littere noſ
invitatiq̄m vt p̄miſi ꝓ pincipiū inter/
pretatur. Hinc vnicus patria ait ſiſ
Ego pincipiū q̄ ꝓ loquor vobis. Ex
quo patet litterarū interpretatio ſen/
tius: q̄ ab infantia pueris elementa
hebreorū quibus etas pueris affuerit
vſq; ad maturitatem virtutis exere/
ſtere. Nos informant ad diuinas la/
tenter ꝓ myſticas intelligentias int̄e/
dere. Unde et eadem. Nun littera vni/
cus interpretari dicit̄: qui verū pinci/
piū eſſe credit̄ ꝓ pascua eoꝝ qui re/
vertunt ad iſpum. Bona quidem pa/
ſcua ſunt ꝓ ſcripturarū ſtudia celeſti.
Uman quibꝫ cotidianā lectione paſcu/
mur: recreamur grā. reficitur disci/
plinis. Dū ea q̄ ſcripta ſūt deguſtam̄

fo. LIII

aut pcepta freqn̄t̄ ruminam̄. Bo/
na iñ pascua xp̄i q̄bꝫ gr̄ex dñi ſagi,
naſ: bona etiā in q̄bꝫ vnic̄ p̄iſ priꝫ,
cipiū vite paſcit unter alia in ſplendo
reſetōꝫ. Un̄ moner egregie. leuenmur
corda nřa cū manibꝫ ad dñm in celoꝫ
vbi vera ſunt gaudia. bona ſe pascua
lilia cōualitū vermantia roſarū. Sed
neq; ad ea recr̄ corda ſine manibꝫ le/
uant: neq; man̄ ſine puritate cordis
vt ꝓ integritas fidei nos cōmēdet̄ do/
ꝓ opatio fidei q̄ p̄ dilectionē opat̄ nō
min̄ nos q̄ ꝓ noſtra referat in celo.
Hicq; recolentes paupertatē nſam di/
cam̄ deo. nos inique egim̄: ꝓ vt om/
nis integritas pſelliois declaretur.
Ilos (inque) ad iracundiaꝫ puocau/
mus. Quis pfecto aliud eſt qđ inq̄
egim̄: ꝓ longe aliud qđ bacten̄ male
agendo piū iudice ad iracundia ꝓ
puo camus. Idcirco inquit. Tu in eroz/
bilis es. Dec nanḡ triū verſuū intel/
ligēta oēm ſcriptuꝫ reddit doctrinā

R̄UR V Scrutemur vi/ as noſtras

Videlicet actioes. ꝓ q̄ram̄ ꝓ reuerta/
mur ad dñm plamenta a q̄male di/
ſcēſſim̄ ꝓ flagitia. Magnū iñḡe vnu
quēq; ſcripm̄ noſſe. Idcirco ſubemur.
ve ſcrutemur vias ſcꝓ actiones nřas.
actioes fidei nře: vt noſmet cognolce,
re poſſim̄. Un̄ moyleſ in lege. Atten/
de inq̄ tibi. ne ſiat verbū abſconditū
in corde. Libi inq̄t attende: ꝓ nō vti
q̄ pecunie tue: nō poſſeſſionibꝫ nō vi/
ribꝫ tuis: ſz anio tuo ac menſi tue. vñ
oia ꝓ ſilia ꝓ facta cogitatōeſq; manat̄
Ibi em̄ te attende vbi potorē te no/
ſti ꝓ appollini amphitrio getiles aſſi

Liber

gnant; q̄si ipse auctor fuerit hui⁹ sc̄e
q̄ dicit noscere tēp̄m; cū de n̄o vt credi
mus v̄luppatu ad sua trāslata sit; qm̄
longe anterior moyles q̄ philosophi
qui ista finxere. **D**inc quo q̄ salomon
oraculū secutus diuinū. **A**it in sancti
cis. **N**isi scias te decorā inf̄ mulieres
hoc est dicere. **N**isi cognoscas te mor
talē ad imaginē dei factā rōnabiles; et
nisi tua fārears prior delictātissim⁹ iniq
tates tuas corā te habuer̄t cognitas
vt iustificer̄t nisi cōuerter̄t prior ac
cuses ante q̄ dauidā ianuātāq̄ dī
es mortis vt fur veniat. Et h̄ ē dicere

Scrutemur vias no stras et queramus t re vertamur ad dominu⁹

Vit scias ex confessiōe fateri q̄ admise
ris; et requirere in soliditate sp̄i q̄ p
dideris. **N**isi scias te inq̄to pulchritud
decora inter mulieres; et discas fusca
sum q̄ peccauis; sed decora; q̄ diligor
ex fide abr̄abe renata; gen⁹ electū; sa
cerdotiū sanctū. **A**lio qn̄ abi post ve
stigia greg⁹ et pasce bedos tuos. iux
ta tabernacula cedar. **M**ultū igit p
fecit vir videns paupr̄atē suā; flagel⁹
lis erudit⁹; multaq̄ cōualuit post q̄
venit ad. **E**ai l̄az audīc̄s ducte. mul
tiq̄ post q̄ intulit iugū graue sup se
et sedis solitari⁹. **I**nterq̄ nimirū alta
silenta plene p̄gnouit. q̄bec sit salus
n̄o vt scrutemur vias n̄ras et quera
mus; q̄ lubrice sunt et tortuose vie iu
ueniū in adolescētia sua. **O** si sero ali
q̄s tulent sup se iugū et sedent saleem
sener solitari⁹; quantū deflend⁹ thre
nis q̄b deflent p̄tōres; q̄ vias vite et
vias iusticie n̄oluit app̄bendere. **U**n
p̄uenire p̄gruit annos iuuentus cor

Tercius

rectioē p̄grua; vt dicam⁹ singuli. de⁹
q̄ p̄scis me a iuētute mea. Et alibi
Nihil me deerit in loco pascue ibi me
collocavit. **E**t hec s̄b hac l̄fa illa h̄o
pascus semp̄ne vite ubi vni⁹ p̄s
pascit inf̄ liliā; q̄ donec aspiret dies;
et inclinet vmbra; s̄b nobis vite
subsidū ē; v̄l leuem⁹ ad cū corda cu⁹
manib⁹ in celū dicam⁹; delicia iuē
tutis mee; ignorātias meas nem
mineris. **H**ūm̄ graviora s̄f senectus
q̄ iuētutis vulnera. Nāvñ eoz de
bilitat⁹ est remedium; alio h̄o robur la
lutis. **S**alutis medicina vulneri q̄n̄
gra h̄o sanitati. **J**ōz ait. Bonū eū;
ro cū portauerit iugū in iuētute sua
Eo q̄ et si sensib⁹ remediu⁹ est desinere
peccare; stimulat eos p̄tā sua; exagi
rat p̄sciam p̄suetudo peccandi et logi
or v̄sus erroris sepe instabilem facit
Un̄ huic in piculo res est iuueni aut
in bono. Et nescio cū sed erit i⁹ singu
laris si facile inueniat sibi eq̄lē. vnaū
vnico p̄is filio solitari⁹ i⁹ loco pascue
localis; cū et ipc singularitatis interpellat
pm̄is et dirabit donis. **D**inc ē q̄ qui
etius et ferias ab oī interpellatiōē mū
dane voluptat⁹ diuinis vacas oracula
Lenem⁹ inq̄t corda cū manib⁹ ad do
minū in celū. vt singularis ea referat
mus; q̄ cū deo iuētib⁹ solerū felicit⁹ da
ri. **I**nteri tñ p̄pterit; curēt⁹ deū cu⁹
lacrimit⁹ et p̄cib⁹ instant⁹ exoraret et
p̄terit q̄ nos sum⁹ q̄ inq̄ egim⁹; nos
q̄ ad iracūdiā p̄uoceum⁹. **A**d circa q̄
pterita abundat nec p̄plentia cessat.
Dicam⁹ cū p̄pheta. **I**dcirco tu inero
rabilis es; et q̄ nos nō auditnō ei⁹ in
exuperabilis bonitas; s̄z n̄ra malitia
fac. **U**n̄ recte **G**amech l̄fa sequit⁹ q̄
audi v̄l firmamentū sonare videſ. Et
vt n̄ interpres ait adiutoriū interp
rāt; qđ ipse textus versuum insinuat.

Capitulo III

SAMECH

Operuisti ei inq̄t i
furore et pcusisti
nos occidisti nec τ̄c.

Quibus pfecto d̄bis liquet sensus li-
tere; q̄ adiutoriū iustus auferat ab eis.
Qui z multa de p̄teritis aggregata
nō plāgit; insupz noua veterib⁹ ad-
dentes; piū iudic⁹ ad iracundia; pu-
cane; z cotidie delinq̄ndo in exorabi-
le reddunt. Sicuti z supi⁹ idē p̄pha s̄b-
cadē l̄fa Samech plāgit. Abstulit in-
quīt dñs d̄ medio mei oēs fortes me-
os; velut n̄r̄ codices bñt magnificos
vocauit in me ipsavt pteret in me cle-
ctos micos. Nō ei tūc abstulit oēs iu-
dee fortes dñs qñ in babyloniam regi-
onē iudeor⁹ captiu⁹ duc⁹ ē p̄pl⁹; sed
qñ xp̄s aduenir⁹ z libertatē aie sue sy-
nagogia captiu⁹ nō vidit; nesciēs gra-
vibus incurvata petis mens; suc erige-
re ceruicē; z qdā fidei colla ad lucē co-
gnitōis attollere. Idecirco xp̄s q̄si era
dicatio z indignatio pos̄t ē i medio
p̄plo xp̄. hinc ip̄e ait. Ego veni vridicē-
rea nō videātr̄ q̄ videt ceci fiāt. Et si-
meon eū suscipiē; ecce pos̄t est h̄ in
ruinā inq̄t; z resurrectiōez multo z in-
srl̄; z i signū cui p̄tradiceſ. Tūc qz ab-
stulit dñs om̄s fortes z magnificos
merito ab eis sublati plangit adiuto-
riū. co q̄ adiutoriē indurato corde re-
liquerūt. Nā z idē p̄pha longe iā ſ; vo-
ce di p̄misit di. Ecce ego p̄stitui te ho-
die sup gentes z sup regnat⁹ ut euellas
z destruas z dispidas; edifices z plan-
tes. Contraq̄ q̄tuor tristia duo leta
appoluit; q̄ nō poterant edificari bo-
narii destructa eēnt mala; nec plan-
tari optimamili eradicareſ pessima

Fo. LIII

Hic aut̄ eradicator⁹ z indignationes
se plāgit pos̄tū i medio p̄plo xp̄. Qm̄
oēs q̄ a r̄po in passiōe oberrauere era-
dicati s̄ de tra vivētiū; indignatiōe p̄
petua. Idecirco p̄pha p̄f̄ eos q̄tuor
introducit s̄z operuisti in furore z p̄-
cussi. Mi nos; occidisti nec peccasti. Qpe
ruit qdē in furore suovelamēto cecita-
ris faciē iudeor⁹ ne agnoscere xp̄us.
Tūc z velamē pos̄tū erat sup faciem
moysi; qd̄ v̄lq̄ bo die legiſ. Et pcusisti
eos plaga diplōdiōis i getib⁹ nec n̄ sen-
sisse eos cernim⁹. Occidit v̄o qñ sp̄m
vite abstulit q̄ lex spiritualē; n̄ sp̄m vi-
te in eadē lege p̄ciperēt; nec p̄gat qñ
z a grā; a tēplo; a lege a solo patricet
ab oib⁹ expulit fidei sacris. Tūc nubel
opposita p̄cōr̄ p̄tra eos ne trāseat oōo
eōp̄ iure plāgit. Qui nimtrū loc⁹ nō
min⁹ supra p̄sonā xp̄i itelligit q̄z sup
interpretat. Qz ieremias excelsus dñs
d̄; dñs aut̄ destruxit regna diabolis q̄
sibi i excelso monte onderat. z aduer-
sarias pdidit p̄tates delens cirogra-
phū eap̄ i cruce. A q̄b⁹ q̄ mēbra s̄b⁹
corpis ablati ē oē adiutoriū; statu-
tū ē chaos magnū int̄ eos. q̄ p̄scitiz p̄
destinati s̄f̄ ad vitā. atz inf̄ eos q̄ p̄oꝝ,
dinati s̄f̄ iusto z v̄o di iudicio ad sup-
pliciū. Tūc ex euāgelio abraā ad diui-
tē. inf̄ nos z vos chaos magnū inq̄t
firmat⁹ est. vt n̄ possint inde huicq̄
ex hinc illuc transmeare. Propsea re-
cte a qb̄usdā interpretib⁹ b̄f̄ interpre-
tatio; firmat⁹ aut̄ audi iterptat. Nō
ci ociose dicit audi qd̄ cōe ē oib⁹ z sup-
petit vniuersis ipo iure nature. Nō ē
ociosū inq̄z q̄ d̄ audieritā cū iūti aut
alio agentes. Sonū tñ aut̄ vocem au-
dire solemus. Sed q̄ non est hoc sol-
uz audire. qd̄ suppetit audire officio
nature ſ̄ illud qd̄ mai⁹ est vt audias
nō v̄suntū corporis q̄ intellectū men-

iij

III Liber

tio. Ideo diligenter considera istius littere interpretationem seriesque versuum pro morale intelligentiaz quod sequuntur eos. Quod in semper furore peccandi puerat. Unde Opposisti nubib; tibi ne transitoratio. Alia quippe nubes leuis legis super quam ascedit Christus. alia nubes lucida et candida. alia vero tenebrosa; h; nubes quod opposita plangit; densitas et pericula significat. Hanc columnam nubis quod procedebat hebreos exentes et egypti pro media se opponens inter egyptios arces hebreos. ipsa eademque littera erat ex eundem filiis Israel et cecitas egyptiis; ita et nubes corporis Christi super credentibus non credentibus aut cecitas et per tra scandali nec non et lapidis offendit. Unum inquit. Operuisti in furore. Quid enim operuisti nisi quod scipsum deum in homine occultauist. Et percussisti. Ac si dicar vulnere infidelitatis. Occidisti sui impenitidine cordis nec percepisti inquit. propter severitatem iudicij et bec in. quam nubes opposita est; coram oculis diuinae malitiae; quam non potest transire: quod si cecitas ex parte Israel manserit infidelitatis oratio. Idcirco Christus ure eradicatio et indignatio posuit et placuit. Sicut de infidelibus communiter per preterea inquit prophetam. ex precedentibus que sequuntur. de destruere te in fine euel let et emigrabit te de tabernaculo et radice tua de terra viuentium. Et hoc est textus huius littere sicut dicit audi. quoniam in comprensibilitate sunt iudicia dei. idcirco moneretur a bacis fratrib; quod dicit audi. ut oculi ad intelligentiam redeant et his quod dicuntur. cordis intelligibili percepiant. Unum et supra sub hac latitudine calcavit dominus inquit virginis filie iudei. Non quod tunc dominus ut dixi fortis abstulerit. quoniam dux est capitulo. populus sed quoniam Christus aduenit. Tunc ergo lacus factus est iudeis passio sal-

III Tercius

vatoris quod gentibus portata salutis ostendit. Nam crux domini sicut non credentibus percipiatur. tamen credentibus portatur salutis; et non promulgatur prophetam audi ut futura cognoscatur; quoniam torcular aut lacus intra aliam interpretationem quam calcavit dominus virginis filie iudei. Lascivit enim christi passionis prelo fides credentibus deserteret. aut fer infidelitatis in amorem transiret. Moraliter autem recte se plangit anima; quoniam caligine operitur iniquitatis; permissam arce occilat sentientiam dei iudicio agente vulnera prauitatis sue. Qui oposita nubes plangit delictorum quod magis contra nos clamare quam eraudire videt. Unum dominus ad coenam Ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me. Et quod est dicere de terra clamat ad me; nisi quod terra cogitatio et suffocatio boni atque immunitas delictorum facit; ne possit oponere transire ad deum in ipso orantibus pergere nobis; dum clamamus cotidie contra nos de terra crescentem augem. Jam deinceps usque ad finem huius alphabeti passio domini luce clari reservata. Idcirco his ita promulgata quod unum littera significat pandam. Unum quippe iuxta hebreas virtutem oculum vel fons interpretationis. Unus prophetam sub hac significatione quod oculus interpretatur valde allusit

III

Oculus meus afflictus est nec tacuit eo quod non esset requies. Et in tertio sub huius littere vnu. Oculus meus depopulatus est inquit ariam meam; quoniam oculorum est officium notare quod videantur; et Christus alii posuit in ruinam; aliis quo in resurrectione. Per hunc Ioseph

Capitulo III

Fo.

LV

oculoꝝ officia declarantur sane defle
ant p offendis vel enā ex desiderio ḡre
ingemiscat; quoz officiū ē sp̄ delecta
ri iuauis byzostendi aut aduersis. Un
enon q̄le ocul⁹ supplicioꝝ dī. P̄ cu
lus septatioꝝ, ocul⁹ hedi, ocul⁹ vitule.
ocul⁹ ḡnatiōis aut fons ḡnatiōis, in
quo baptizabat iohannes; q̄tin⁹ coꝝ
afflictioꝝ p fonte ḡnatiōis in adoptio
ne renati trāstirent filioꝝ dei. Et h̄ est
diceret ocul⁹ me⁹ afflic⁹ lachrimis et
dol⁹ ib⁹ nec tacuit. Ieac⁹ ait⁹ nullus
elamor ad deū ascēdere cred. q̄ lacri
marū; q̄ si voces surde s̄ nōnūq̄ co
rā deo lachrume sp̄ recte sp̄lūctō a ma
xilla in celū cū oī clamore cordis ascē
dere pb̄ans. Q̄ aut̄ enon ocul⁹ suppli
cioꝝ interpr̄at̄. In q̄ baptizabat iohan
ne s. Quid altō innuit nisi q̄ renat⁹
desiderat sibi p̄pria p̄cā dimitti q̄nū
supplicia corde p̄uidō phorrescat; ita
q̄ l̄ ocul⁹ supplicioꝝ dicat̄. Preuidē
tis ē tu⁹ supplicia nō sustinē. Porro
ocul⁹ tentatioꝝ; q̄ p eū sepe tempta
mur. Un̄ saluatoꝝ q̄ viderit inq̄t mu
lierē ad p̄cupiscenda cātiā mechar⁹ est
ēā in corde suo. et nō dixit simplicit̄; q̄
viderit mulierē; h̄ ad cōcupiscendum
Oculū qđē absoluīt; mentē ligavit.
Un̄ nō dixit. Adulterauit ēā in oculo
si i corde. Ocul⁹ aut̄ hedi q̄ ad sinistrā
est. q̄ ea q̄ a dextris s̄ p̄cā videre nō
possit. P̄opterea sc̄tūs dicit̄. Prout
deb̄ dñm ī p̄spectu meo sp̄ q̄m a de
xtris est mibi ne cōmouear. Est ⁊ ocul
us vitule q̄ sicut iuga loro vitule ad
trahit inq̄tates; nō dīfrūpentes; ne
q̄ absidentes p̄pūi; ⁊ longe trahen
tes fūne p̄cā. Ocul⁹ q̄z ḡnatiōis aut
fons ḡnatiōis dī. q̄z et ocul⁹ p̄spe
ctuaut bona aut aduersa generan̄.
Idecirco ⁊ Un̄; merito ocul⁹ v̄l fons
dī. q̄ sicut de fonte tract⁹ fluiuorū

emanare cerū; ita ex visu ocul⁹ q̄s
de fonte longo p̄fluuiio bona vel ma
la generant̄. Quotiescumq; ad bona
nobis aperunt̄ p̄ficiendi; q̄s fons iu
sticie ⁊ origo ḡenobis adouit̄. Quo
tient̄ v̄o ad malū illi utiq; q̄ aptisūc
ade, sp̄ penā p̄cī nobis reserant̄. vñ
idē p̄phera longe supra in eisdē th̄e
nis sub eadē lfa Un̄. Ego plorās in
quit; ⁊ ocul⁹ me⁹ deducens aquā; q̄a
longe fact⁹ ē a me p̄solator̄ querēs a
nimā meā. Nō igit̄ abductu se p̄pheta
de terra suis ē dolebar; ⁊ a sp̄ po
pulū relinquentū; cōsolatiōne q̄s futu
re vite cernebat amissā. Et hec ē inq̄z
dolenda captivitas; q̄ eterna liberta
te p̄uaſ. Un̄ in p̄sentiā afflict⁹ plan
git̄ ocul⁹; nec tacuisse eo q̄ nulla esset
requies. Nulla igit̄ requies; vbi q̄ cō
solabāt sp̄lūctūs recesserit. Paracly
tus nanḡ sp̄s p̄solator̄ dī; ⁊ iō q̄ ab
cius sc̄ificatiōne recellerint in illā diei
sabbatiūs q̄ dī requieuisse leḡis req̄
em inuenient̄. Quos longe p̄uidens
ocul⁹ p̄pheta; eoz p̄petue captivita
tis erūnā quā p̄fide p̄cio damnator̄
p̄p̄ls h̄z eroluere; ure requie se nō in
uenisse lugē. H̄z q̄z afflic⁹ necta
cuit; dñm resperisse ⁊ vidisse de celis
qm̄ q̄ p̄seuerauerit v̄sc̄ in finē hic sal
uus erit. Sūr em̄ oculi dñi cui⁹ p̄pha
gerit̄ sic sponso dī in cantict̄. Oculi
tu acsi p̄scine in elebon. in portis fi
lie multitudinis. Quid em̄ sunt p̄scī
ne in elebon; nūl̄ rationabilitas ⁊ ha
bundantia doctrinā; in cogitatōib⁹
q̄ ē in portis ecclie. cui merito defert
multitudine doctrine. Filiū em̄ multitu
dins posteritas est plurimā; sciarū
qm̄ p̄pheta inq̄t p̄salibūt plurimi; et
multiplex erit scia. Quāp̄ ocul⁹ nō ta
cer; cū mūl̄ inebriat lacrimis; donec
respiciat̄ ⁊ videat dñs de celis interum

i 15

Liber

en ocul^o me^o inq^ed^epdatu^s est aiam
mea; in cunctis filiab^o vrbis m^ee. Et q^u
evidens ppheta futurū xpⁱ iudiciū de-
nunciat; eo q^u puidet q^uventura sunt
ciuitatib^o iude. Et oī pphose lacrima-
rū defert; q^u malā impie plebis sue p^o,
fidia puidet; q^u primac^o pphu nega-
tura erat auctor. Sz ocul^o aniaz de-
p^odari d^r; q^u oēs affec^t doloris et me-
roris effuderit; q^u oēm languorem et
ardorē animi plachrimas monstra-
uerit; q^u oē qdēcūq^z est in ea q^uli fluui^o
de fonte sic effluerit. Sicut pphba da-
uid dicit. Defecit aia mea in salutare
tuū; et oculi mei in eloquiu^m tuū dicen-
tes q^u solaberis me. Ad h^o q^uppē aia
ab oculo depdat; vi suo adhucrat cre-
atori suis expoliata virib^o et se totā re-
fundat fonti pie vbertatis. Deficit q^u
dem eo q^u cōcupiscit eū; cu^m passione
est saluata. deficit ut in vnū spū tran-
sear et siron^o spū cū deo. Un signant^e
depdat^o est inq^e ocul^o me^o animā me-
am; et nō oculi; vt vna mens cū deo in
telligaf sicuti xpⁱ in cantis ad spon-
sam ait. Vulnerasti cor meū vulnera-
sti inq^e. in uno oculo^o tuo^z. Et meri-
to q^u xpⁱ in uno oculo videat; nō qui-
dē carnali sed spiritali; ac diligif. Alij
qdem sunt oculi carnis. Alij q^u ve diri-
mus apti sunt in adam. Alij menti^o q^u
transfūt in vnū vt sit mens vna cum
deo. Alij oculi ecclie; q^u sponsa duos
gerit oculos: moralē ac mysticū. Sz
mystic^o plus vider diū ac acut^o licet
moralis dulcior videat. Idecirco ocul-
lus amo: expiⁱ replet^o depdari d^r ani-
mā; vt totam se expoliata se transfun-
dat in deum ultra se. In cunctis inq^e
filiab^o vrbis m^ee. Quia p^o singulas de-
licoz affectio^{es}; et erne vite cogita-
tio^{es}; tota se q^uli depdata se a se refun-
dit in dcū; vt vna cū deo inueniat^o. Et

Tercius

hec est l^ofa q^u fons v^l ocul^o interpretat^o.
vt nec oculus sine fonte inueniat^o; nec
fons sine oculo dilectio^{es} ter nobis et
in nobis manare credat. Quan^o p^o
suis excessib^o fonte rebaptisef lachri-
maz; et isto nutria^z oculo leti^o cōtem-
platiōis; vt possit dicere anima bō de
uincia. Drabo spū oraboro mēte; p^olat
lam spū et psallā in mente. ¶ Sequit^o
Phe littera suis tribu vbi^z explicata
Phe nanq^z oris vt supra p^omis inter-
ptat Juxta altos vō interpres: et rati^o
sive ossoperui sonare videat. Un pphbe
ta plāgens q^uli ex ip^l littere tem

PHE

a Peruerunt inq^e super nos ossuū omnes inimici

Sic eqdē in plūmis lamentationū lit-
teris alludere inuenies; vt et l^ore sens^o
vbo^z aperiāt; et vba^z sona voce sen-
sum l^oraz explēat. Un nec min^o errat
se pphba se facēt; fm sensum l^oe. qdē et
tus vsculi seqn^oris insinuat cum ait.
Formido et laque^o facta ē nob. vanci-
natio et cōtrito. Et q^u pfecto liquet et
erroris sit sensus qm vaticinatio p^o
pheta^z et tritio cordis eoz. correca-
onē et satisfactionē pnie magis p*l*ua
debāt et errorē in pplo. Un cōtrato
q^u er pphbe vaticinio formido insana-
bilis peccātib^o acciderat. Et laque^o fa-
cta ē p*l*ritō pphbe gement^o. Idecirco sh
baclia significant^o insinuat errau^o nō
q^u pphba mot^o sit gressibus fidei sue vt
erraret. Sz q^u ppl's oberrauerat; intō
vt ei^z cōtrito et vaticinii laque^o rum-
ine et formido cor:rectiōis cēt. Un ex p^o
sona pleb oberrantis vt elementū ex-
poneret eoz infante in didit suis ova-

bis qd̄ cōfēdē acciderat. Qm̄ p̄c̄ icre /
dulitātē eoz vaticinū p̄phetarū z eoz /
tritio cordis eoz laque⁹ erat illis et
ruina. ita ut p̄miteret eos ne in noīe
dei loqren⁹ ad eos. Qd̄ cernēs p̄pha
Divisiōes eoz inquit deduxit oculus
me⁹ in cōtritione filie ppli mei. Uerū
en̄ alia cōtritio p̄phetarū ex deuotōe
dñi inspiratōis. alia v̄o eoz q̄ p̄ percis
oī tētrōne afflīcti. sp̄u verabat error⁹
Alioqñ; dū cōerituz⁹ t̄ humilitatū non
sp̄ererent in illo ip̄i vaticinū z cōtriti
onē eoz q̄ p̄ ipsi gentib⁹ farragabant
p̄t⁹ sp̄e uissent z immutauerint for⁹
midinē q̄ nulla erat; nū dū repelle,
rent. Idecō z vaticinatio facta ē eis
laque⁹ qd̄ in passiōe dñi accidisse nū
li dubiū. Sup̄ quē acsi ex p̄sona om̄i
dicat̄ membror̄. Aperuere sup̄ nos
om̄s intīmici os suū. qd̄ formido fa-
cea ē om̄is p̄phoz vaticinatio nō ve
re ea coingerent p̄p̄ duricaz cordis
ez̄ s̄z ne cōtingerent de illo q̄ legebā-
tur. Quapropter passiō z cōtritio hūi
litatis xp̄i. facta est eis laque⁹ oib⁹ nō
credentib⁹ in ruinā. Uñ p̄pha q̄si ex ip-
suis līe sono. quia os aperuit attraxi
sp̄m; diuisiōes aquaz deduxit ocul⁹
me⁹. q̄si dicat̄ illud ex euangelio nisi
locut⁹ eis esse m̄ p̄digēr̄. Alioqñ pec-
catū nō haberet. Nūc aut̄ inexcusabi-
les facit in quib⁹ os operuit ut inexcu-
sables cēnt. Laque⁹ facta est eis vati-
cinatio. eo q̄ nō crediderint. Pro-
p̄teera z sub hac līa longe sup̄ lachri-
mabilior̄ series ostendit. Exp̄adit sy-
on man⁹ suas. z nō est q̄ p̄solez eā. Be-
si patēt⁹ dicat. dignā remunerationē
error⁹ recipit. q̄ expandētē man⁹ ī scru-
ce audire neglexit z sub alis let⁹ succē-
dere fr̄ugit. Dignū ī ḡl ut ipa postea
expanderet man⁹ z cōsolante inueni-
re nū possit. Ninc signant̄ ait p̄pha in
st̄itutiōe filie ppli mei. Quis z si ante

Liber

tus descendens a libano; et magnus qui
de imperio nunquam deficit. Quia autem diui-
siōes oculū dedurisse gemens ac plo-
rāns insinuat sive quod tanquam mea in
undantū fluenti; ita exuberantius
lachrimarū ducit per singula sui cordis
effuderit sui amoris germina; sive per
superfuderit cordis crīmina intantū ve-
tia casdē ipse oculū deducerit diuisio-
nes per oīa timoris discrimina; vel vītia
amoris vulnera. Unde sponsa in can-
tis, vulnerata charitati ego sum. Vnde
enī ius summī doloris vel amoris; ut
cū lacrimis quodāmō ipse oculū men-
tis videat se effundere: easque deduce
relachrimas. Ex quo tanquam ex diuisi-
onibz aquaz, imperio doloris vel amo-
ris vehementior declaraat. Felix igit̄ ta-
lis decursus et bēdi diuisiōes: quod de vni-
tate oculū et puritate fontis venit spi-
ritus sc̄i. Bonus imperio nescit ledere
et norit implere. Qui sic replete apli quod
si vehementiori grauitate inebriari
ac replete culpabatur. Deducet h̄ ilia
ex euāgeliō has diuisiōes aquarū
quod irrigavit pedes dñi; et fidei sue pre-
cio emit anime sive et corporis sanita-
tē. Dedurit ḡr̄ dñi has diuisiones
firmitatem magnitudinem et multitudinem deli-
ctoz suoz ex q̄b̄ de peccato gloriam re-
tulit et percutit ex diuisiōibz aquarū
et tūtū quod cumulauit dona. Ex q̄b̄z
apl̄ post trinā negationē gloriam sui re-
cipit apostolat. Quid igit̄ de his di-
cam diuisiōibz cū magis vis eloquii
minuis quod vberitas nobis lachrimarū
corde obdurato vel gratia operit. Unde
David et alij cōplurimi ad medū dē-
ducant ut et his p̄cipe possim⁹ quod ip-
si p̄ eius retulerint quod mō criminis
lamenta lacrimis coauxerint. Dicci.
Eauabo p̄ singulas noctes lectū meū
lacrimis meis strati meum rigabo.
Vnde istaz. Fuerū lacrime mee panes

Tercius

ne nob̄ et poculū meū cū fletu miserebā
Et ut videres ieremiā imitante illuz
Exit inquit aq̄p̄ deduxere oculi mei et
nō dicit quod affligor quod flagello quod ma-
ledicor et appropio deictor solo vel p̄
sequor; sed quod nō custodiui legē tuā dñe
Beati si diceret. Fluenter oculū meis. de-
plozo ea q̄ illū aspiciens badiū. Ha-
bit qdē idē multa alia q̄ deficeret. vel
incestu filiay interitu filiorū. sed nō b̄
se fleuisse dicit; sed quod nō custodiuit le-
ge dñi. Qui qdē a lectis viris plū colpa-
q̄ erūna plāgit. Unde et filio i morte po-
sito: nec cibū sup̄sit: nec regū thronū
nec cubile cōscēdit: sed strat⁹ i frā ieu-
nus lacrimis plāgit. Unde nō tam filij
mortis q̄ p̄cī penā remouere deside,
rās fleunt. Sic et ieremiā diuisiōes
inquit aq̄p̄ deduxit oculū meū in p̄tritō
ne filie p̄p̄li mei. Si qdē nō mī vīte p̄
sent⁹ p̄tritōz lugēs quā passa ē abho-
stibz: quā cītiā p̄p̄ eīnī suppliciū penaz
eo q̄ p̄p̄ impenititudinē et duriciā cor-
dis eoꝝ nouerat quod duplicitate tritione
iuxta qd̄ scriptū est de sub celis p̄ter-
ret eos dñs. Fleuit igit̄ p̄p̄ha p̄p̄li fut
erūnas et angustias. fleuit et excidit
patrie: sed magis fleuisse credit⁹ q̄ ipsi
sup̄ dñm os aperuerint. vt legim⁹ in
passione xp̄m blasphemare et maledi-
centes. Unde et ipi a diabolō q̄si de recti
procatiōe vindicta babuerūt. Fleuit
xp̄s in passione qn̄ pluri⁹ posuit⁹ in ago-
nia oravit. qn̄ et gutta sanguis ab eo
et nob̄ dolē in frā decidit. Fleuit et fu-
per ipaz misera iūlīm. fleuit aut̄ et sup̄
lazarū ut et h̄ agnoscere: qntis atte-
rim⁹ mal⁹ vel q̄b̄ egem⁹ lamitis. Fleuit
aut̄ et scriueūtes et mītētes semina sua
Besi p̄ singula diuisiōes ducunt aq̄z et
meli⁹ eternī germinis in fructū mellez
surgat. Quas sone lacrimaz diuisio-
nes meli⁹ p̄cīb̄ ipetrare possum⁹ mi-
tēdo semina pietatis q̄ doctrinis edī-

Capitulo III

Fo. LVII

scere. Idecirco et ad solationem deuoti transcamus. Si quidem Sade lira sequitur consolatio vel iusticie interpretat. Post lacrimas diuisiōes; post g̃ues torrentū fletus, post amaritudinē tanti doloris, post formidinem imēsi discriminis post laqueos p̃tritōis post aptōne et infūlorationē oris inimicorum, sat op̃runtur solatio. Id est Sade lira intercessit, ut q̃ g̃utoribus crūnīs penas cōmissionoy luerint criminū. Speret indulgentia iusticie et solationē remissio et q̃ fletib⁹ ac lachrymis p̃p̃ia delicia lauerint requie mereant̃ ad ipsiā. Sed requies nulla nisi ex passione christi vero probatur. Ideo vocē redemptoris quasi p̃ nobis iure plangitur.

S A D E

V Enatōe ceperit me q̃si anē inimicigra tis. Lapsa ē in lacū vita mea. et posuere lapidem sup me Inundauere aq̃ sup caput meū dixi perij Quid p̃fecto ṽsicul⁹ ex passione domini consolatio fidelium ostēdit; et iusticie q̃b⁹ justificamur luce clari⁹ p̃dicant. Licet p̃sidoz ipicas ad creverit, q̃ q̃si vena tione auē cū gladijs et fustib⁹ xp̃m vii delicer ad p̃bendere gratis. Porro de biteremis p̃pha et cap⁹ sit gratis. manifesta ē interpretatio, qđ in lacu posui⁹ q̃ inundauerint acli aq̃ru fluerit perse quēdo sup caput suū nulli dubiu⁹. Sed de xp̃o manifest⁹ dañ intelligi. Qui ut aut cap⁹ venatōe plangit i petris ñtis. Ip̃e ē auis illa, de q̃ legit in iob semitas auis ignorabit hō. Altocq̃ si eū cognouissent, nūq̃ dñm gl̃ie cruci fixissent. Lui⁹ nimis semitas ignora-

uit hō. q̃ etiā teste ap̃lo sc̃is et gñatio, nōb⁹ ignotū fuit, et generationē ei⁹ q̃s enarrabit. Brā igūl̃ aūs in spe repromissionis nob̃ calore et adumbratiōe sc̃isp̃us, p̃genito sine coitu. q̃ licet i fr̃is venatōe inimicoz sit capta, sp̃ celestia renuit. Fortassis g̃ipse ē aq̃la q̃ dū, p̃ uocat pull̃os suos, s. inde oſ ad yolan dū expandit alas suas sup eos, et assū, p̃sit atq̃ portauit i bumeris suis, la queo eoz capi⁹ est in isidijs. Qui dū voluit eos adgregari s̃b alio suis, ac si gallina ifirmor⁹ adph̃esus ē ex ifirmitate carnis. Unū signans ait. Lapsa ē in lacū vita mea. Quē p̃fecto lacū ipse calcauit sol⁹. dū mortē moriendo peinit, et vitā resurgendo repauit. Po luere inq̃ lapidē sup me. Quid igitur ap̃ni⁹ de passione xp̃i, qđ euī dēti⁹, cū et lapsis loge diu ad monumētu⁹ sup cū p̃dicat positi⁹; q̃ postea i passiōe signaculo vnaū custodib⁹ adsignat⁹ legit et ab angelo reuolute⁹ g̃lios⁹ p̃dicator⁹. Estimāt⁹ ē igit̃ xp̃s cū descēderib⁹ in lacū, sicut hō sine adiutorio, s̃ inuēt⁹ est inē mortu⁹ os liber. Qm̃ a sumo celo egressio eius, t̃si ad nouissima lacu deuenit, et occurrit⁹ ei⁹ ṽsq̃ ad summū ci⁹. Sequitur⁹ Inundauere ab sup caput meū. Per aq̃s nāq̃ m̃ltitudo plāgit illurcissū sup xp̃m, q̃ caput totū eccl̃ie credit⁹. Erq̃ q̃uis et ad ei⁹ dicta p̃neat, p̃p̃i imanitatē angustie passiōis in plen⁹ vor eccl̃ie se; toti⁹ corporis dei flere videat, qđ inundauerint, acli flu- crus aq̃ru molc magnitudinis sup xp̃z inimici g̃tis, ut eū p̃umeret. Unū sp̃osa q̃ iā q̃ntis collectavidebat i mēbris xp̃i, mor q̃si sp̃e decepta voce dubitationis dirisse plangit⁹ perij. Perij nāq̃ ois adgregatio discipulor⁹ xp̃i, q̃n relicto eo fugere, p̃q̃t q̃i negauere perij q̃n oēs dubitauere. Prop̃ea igit̃ bis ṽsib⁹ recte aū posita ē Sade

Liber

Ira q̄ solatio interpretat. Qm̄ nisi consolatio adesset spūlcti, ac p̄ij pastoris dñi, mor cor fides abilset, et om̄s hi perissent. Et q̄ pr̄z q̄ ois réptatio illa passionis, nō sine solatōe spūllanci fuit, q̄ eos relevaret de infidelitate ad fidē. de desperatōe ad spēm. Et mero re ad gaudīū. de lapsu peti ad veniā. Hinc q̄ dñs ad petrū. Ego p̄ te roga ui petre. vt nō deficiat fides tua. Terūtame q̄ntū ex ip̄o fuit negasse n̄ dubitatur. q̄ntū v̄o ex deo in p̄ntia man sit. ita et vox oīm. quātū ex ipsis recte sonitu per̄it. q̄ntū ex p̄missione et p̄ sentia p̄ij mgri. Consolatōne recepera fides inuita māste. Consolamur autē interdū multis scripturaz modis. Et solamur et ex dei misericordia. cōsolamur et alio solatōis ḡue q̄n delicto p̄ graves p̄lōvum penas. vt habes i clata. Cōsolamini p̄lō me. cōsolamini dīc de⁹ vi. Loquimini ad cor bierlm̄ et ad vocare eā. q̄r cōplera ē malitia et. dīm̄issa ē iniqtas illi⁹. suscepit duplicitia de manu dñi pro oībo petis suis. Qui sane bierlm̄. et si fides deerat. pena sa tis faceret. Relevātur autē solatōe per narū. q̄ absolūtūt. solatōe meritor̄. Cōsolamur aut etiā et q̄slepe réptatio n̄bo varijs ut p̄fati discipuli xpi. qm̄ réptatio patiētā opatur. patiētā v̄o spēm. Cōsolamur et lachrymis cū ab luuntur crimina. vt ē illud i ps̄. Disce dite a me oēs q̄ opam̄ inq̄. qm̄ erau. dñs vōce slet̄ mei. Consolamur v̄o q̄ sepe flagellis; q̄r nō obliuiscitur deus misereri. Un̄ decursis su p̄lōj q̄ p̄fē p̄tā tulun⁹ frequēter; certi sum⁹ i spe q̄d ad veniā p̄tinem⁹. Pena em̄ corrigit et emēdat errāte. Qd̄ si talis est q̄ nequeat emēdat. nō n̄q̄ aut auferet ex medio. aut facit pena ne ḡuora cōm̄eat. Et q̄bo et alijs q̄plurimis réptationū aut angustiātū modis pr̄z

Tercius

sensus. q̄ nūq̄ flagell' ac réptationib⁹ abest solatio spūlcti. si nō pmiserit duricia et ipenitudo cordis. et hec ē iusticie dñi. q̄bus iustificamur. Sade nāq̄ ve dixim⁹ etiā et iusticie interpretatur. vt si sensus q̄ ex passiōe dñi multis misericordiāt modis solatōe nos spūlētō etiā ip̄i flagell' ac passionib⁹ nec nō et réptatioib⁹ dñi o iustificamur cor recti. Qd̄ bñ dīviti et euāgeliō de lazarō dī. Fili recordare q̄ recipisti bona i vita tua. et lazarus fili māla. nūc aut h̄ solatō tu vō cruciari. Et quo liquet q̄ nulla ē tribulatiōis angustia sine solatōe mercedis. nīsi phibet mētēne corrīgāt ipetas aut ipenitudo cordis. Jā post passionē post réptationes. post consolationē spei. Quid sequatur videamus. Sequitur autē

Cōph

Cōph qd̄ vocatio dī. vel iū alii iterptē cōclusio sive aspice sonare videſ. Un̄ et ad sonū ſeq̄a vocatio dī. mor consonantur allusio. Inuocauit nom̄ tuū dñe Qd̄ etiā ſup̄ fecisse dixim⁹. vbi cū cōdem l̄am p̄pōlit; acsi ip̄i ſono mor inquit vocari amicos meos. Est aut vox xpi fm̄ allūptā formā hoī i p̄ſionē ad patrem. Quia ſup̄ doluerat lapsa ē vita mea i lacū. nūc v̄o etiā de nouissimis lacis cōfiteſ ſe inuocasse dēū patrē. in cui⁹ numī ſep̄ ionas de vētre etiā clamasse ad dēū legitur. Propterea qd̄ ſup̄ p̄misit q̄s ex persona dñi nō desperatis ſe ex forma eorum qui fugere relinquerēt dñm̄ vō dubitatis vel icredulitatis ſuit quia needū erant fide firmati nec ſcti ſpūs grā corroborati. Alioq̄n iob passionib⁹ ſā. p̄bat̄. cert⁹ dei auxilio q̄ ſi in p̄fundū inferni inq̄e diuersus fuero.

in de me liberabis. Quāto magis au-
tor vite de semetipso cert⁹ fuerit. qui
ad patrē fidēter ita loq̄tur dices. In
die qua inuocauī te dñe diristi noli ti-
mere. ¶ Propterea et hic. Vocē mēa
ait auct̄sti. ne auertas facē tuā a sin-
gultu meo. et clamorib⁹. Ergo cui pāe-
p̄to erat p̄ire nō poterat. cui⁹ vocē ex-
audierat dubitare nequaq̄ poterat.
S̄z q̄ Loph eriā p̄clusio interpretat⁹
iure q̄si pierat gemens orat. Ne auer-
tas carē tuā a singultu meo et clamorib⁹.
Qui icarnat⁹ etiā iurū aliūsp̄herā
ad extrema montū descederat. terre
vectib⁹ p̄clusus fiducialt aiebat d̄ p̄ie
q̄ subleuaret de corruptōe vitā ipsi⁹
sub q̄ subp̄ssus vna nobiscū. p̄ nob do-
lens lugebat. Unū inq̄t inuocauī no-
men tuū dñe de lacis nouissimis. Q̄
et ionā fecisse de vētre belue legim⁹ in
 prophetia hui⁹ magisterij. Et ideo recte
Loph p̄clusio d̄. q̄m p̄clusus deus oia
sub p̄co. ut apiaq̄ nob̄ ianua vite q̄ cō-
clusi eram⁹ sub p̄co q̄ eū q̄ deten⁹ ē in
corruptōe carnis et vent⁹ vsq; ad no-
uissima laci. Ille q̄dē inuocādo exau-
ditus ē tāq̄ fili⁹ nō alter d̄ alter hō;
s̄z vñ idē q̄ sp̄s mediator dei et boim⁹.
Nos aut̄ dupli ci vallati p̄clusiōe pec-
cati sez et corruptōis. crāndi p̄ ipz⁹
et q̄ in illo p̄cessit nob̄ in spe credimus
p̄faturū. ¶ Propterea ergo Adpro-
pin quasti in q̄t. in die q̄n inuocauī te
diristi ne timeas; Ut qđ ille sez caput
nfm fiducialt de se p̄sumpsit tanq̄ si-
lius. nos etiā in eoz p̄ eū sperem⁹ tāq̄
mēb;a. Formā nob̄ im̄p̄mit inuocādi
orandi. suspirādi. clamādi. cū oī con-
tritione cordis. p̄sumēdi fiducialt et
sperādi. Idcirco q̄ iux̄ leſenſū dupli-
ci coeludimur vallo. circuſpicere debe-
mus nosmet et aspicere. sicut p̄is lra
insinuat. D̄ etiā em̄ interpretari aspice
Acli patens clamet. Aspice q̄ morta-

litas et corruſio atq; asp̄era cōditio
fortis vñq; ad nouissima laci addurit
q̄ te p̄cti laque⁹ irrevocabilr̄ cōclusit
aspice. et cām piculi noli dissimilare.
Marime cū letale sit discrimin. vni⁹
cuiq; cōditōis sue picula nō aspicere.
Loculat̄ em̄ vnuſq; tumel cōtibus
vſcerib⁹ ecclie. p̄cludit hostib⁹. laq;is
infidiarū et inumeris piculis p̄cludit
ut feminā q̄n parit fm̄ euāgelium et tri-
sticā b̄ cū p̄ idrome matricis q̄ p̄nci
pale pectoris ipsi⁹ p̄mis̄. inēas et in-
numeras part̄ angustias. Loculat̄
ergo nō minorib⁹ metis q̄ corporis.
Maiores em̄ estus febreſq; aioꝝ sūt
q̄ corporis. Loculus igit⁹ vſcerū tu-
morib⁹ medici q̄rit. ut possit. pulsare
picula et ſtricta latare. Ad que veni-
ens medie⁹. reperat ut oia exploret in-
tema. Unū et nos monemur metipos
nos aspicere metis oculo. q̄b⁹ conci-
dimur mal. n̄asq; pſiderare mifertas
et cognoscere nosmet. oīonisq; medici-
nā qrere. ¶ Propterea ḡ Loph recte
vocatio d̄. q̄t in⁹ medici⁹ iugit inuoce-
mus. q̄ de celo vnicurare laguores
nros. Vnde q̄z ipse ait. n̄ opus è lanis
medic⁹. s̄z his q̄ male hñt. Habeas igit⁹
vulnera. ne differas medicina. Aspi-
ce oculū quo p̄clusus sis. Ocul⁹ sez q̄b⁹
david auriliū q̄ſunt meruit. Lenavi
inq̄t oculos meos ad mōtes. vii ve-
auri. mihi. Auriliū meū a dño Aspice
ḡ. et sp̄ aspice. q̄r oculi mīſti sp̄ ad dñm.
b̄ q̄ppe moner idē ſub hac lra retro d̄i-
ces. Lōlurge ex p̄gūſicere i nocte. in p̄n-
cipio vigiliaꝝ effūde ſic aquā cor tuū
an⁹ ſpectū dñi extolle ad eū man⁹. Et
q̄ſinuat p̄tū p̄clusiōis n̄e oīdit an-
guſias et moner ſb̄ oī int̄cōe cordis
remedii nob̄ ſalutare qrere. Idcirco
ſb̄ hac lra ꝑp̄luit nob̄ redēptoris n̄i
formā. quo ctiā de lacis nouissimis i-
uocat patrē quō fidēt orat. quō gemis-

Liber

Tercius

et clamat in voce sua propterea cordis et magis
clamore mentis. quod deum ubique presentem
sentit. quod ad propinquatem se in die inuocationis.
etiam in angustias intelligit
quod auditu cordis audit deum dicentem.
Ne timeas. immo oibz pfecto euz dicat
oibz. Ego vici mundum hec derectoria
quod vincit mundum fides via. Unus dauid
siebat. Dominus illuminatio mea salus
mea quem timebo. Dominus pector vite
mee a quo trepidabo. Absi patens dicit.
Nullus quod deus presentem sentit time-
re debet. Et si in ipso viuimus et sumus
recte omnino trepidare non possumus.
Talis igitur vox cordis talisq; fides
magnae ad deum clamor. non vocis ma-
gnitudine sed magnanimitate cordis.
Est enim vox cordis et clamor lachry-
marum quod est et vox sanguinis quod ad deum
quenit. Clamat ergo cor nostrum. non sono
vocis sed cogitationis sublimitate con-
centus et levatus. Grandis fidelis per quam
in spiritu ad optionis clamam abba papa.
et ipse spiritus clamat in nobis vel per nos
bis gemitis ienarrabilis. Magna
vox iusticie et magna charitatis per quam
mortui loquuntur veruetias sicut Abel
clamat. Magna fuit vox apostolorum que
erit in omnem terram et magnus clamor quod
puerit usque ad fines orbis terre. Quia
perfecto voce clamat caput nostrum clama-
t et membra ipsius. clamat rachel plorans
filios suos. ne auertas inquietus
aurum tuum a singultu meo et clamoribus.
clamat et moyses cui dominus quid clamas
ad me. quoniam orabat per apostolum. Sed alij clama-
mant in corde. alij loquuntur. Logbas
autem Anna. quod per pauatis orabat rebu. id
est per filios. Clamat et moyses magno
ardore charitatis. clamat et seti sub arca
dei immenso clamore affectu pectantis.
Unus signans sub hac terra conclusio nre
dimissionis exprimitur. Et inuocatio ve-
nientius clamorem ostendit. atque unus

et unus dicit. aspice quod conclusus tenearis quod
pulsus angustijs clama in fortitudine
ad eum quod postea est. Ne auertas aurum tuum
a singultu meo et clamoribus quod oculi
sunt de oculis superiore oim miserae. Unde
apostolus. Discreti estote et plorate. nra vi
in lucu couerata. et gaudium in mero-
rem. humiliamini in conspectu domini
exaltabit vos. Absi agere dicatur. Aspici-
te conclusionem vestram et pligate miseras
quod conclusi estis. Invocate de nouissima
misericordia deum. clamate superius quod sa-
piencia foris clamant. etiam in placis
dat vocem suam. quod tanto in excelso am-
plius audiret. quanto in corde ardorius
cum fide et desiderio ad deum trahundis.
quod semper ubiq; recte fidei pignus sentitur
quoniam propter eum inuocantibus se oibz qui
uocant eum in veritate. Unde ad Reges lati-
tare profidet veniam. Reges. Si quid
caput aut capitulum. etiam vel pectorum inter-
pitatur. Caput ergo vel forma capituli ut
proligeretur auctoritate vite. caput videlicet
nra. Ex quo oia fouent membra. quod regit
iplet sensibus oia. Secundus ei sapientia in
capite est. Inde ducitur spiritus per os re-
narrari incarne. totas in parte corporis vi-
res diriuunt sanguis. Iustrat oia. ornat
oia. Sublatum ergo capite corpore fineno
est. nec agnoscit nec villa superest causa
viuendi. unde quod vox capitula de se sentiat.
vel quod de se presumat audiamus.

RES
i. Adicasti domine carnem
meam mee: redemptor

vite mee tecum, quod sequuntur.

Hec vox non minor caput est quam corporis.
ita ut nec corpus sine capite. nec caput
sine corpore inveniatur. Idcirco iudicatur
redemptionis filius quoniam in una persona per ipsum
comedit. Nam iudicium in carnem aie. ut uita
uenientis totius corporis summa capitulibus

Capitulo III

Fo. LIX

Redēptio vero de morte ad vitā corporis p̄staf. qm̄ nec ille redēptus iure dicit. q̄ nūq̄ est venūdar⁹ sub peccato nec iste suis virtib⁹ cōfisius. deū ad iudicium p̄uocat nisi iustitia capitis patrī in uno corpore cōmēdetur. Causa igitur xp̄i fuit totius redēptōis n̄e. et ideo post iudicium redēptio vite sempiterne sequit. Qm̄ nisi i causa xp̄i nullum nobis nisi supplicij iudicium mōnet. hinc more orator⁹ clemētē iudicē ad pietatē inuocat. Prīmū iustū iudi- cem confiteit. deinde causam antīcū- cur venerit inſinuat. redēpti onē ppter quā venit rexit. Seipm̄ p̄cūm̄ offert nostrāq̄ vīta ppter charitatis spirituz suā esse declarat. quatinus sicuti nos nullo. ita r̄ ipse ī nobis viuat. Postre- mū vō aduersarior⁹ furorē aduersus se cōmemorat. vt equissimū iudicē ad equitatē iudicē. q̄i eq̄issimus supplica- tor deuor⁹ p̄cū inflectat. Vñ inquit. Tūdīst dñe furorē eoz aduersuz me. vidiſt dñe equitatē l; reprobādo cau- sam aie mee iudica eligendo. Ex q̄b verbiſ pater. q̄ oia in iudicio ei⁹ pen- deant. q̄ iniqtatē ip̄e repr̄obando pu- niat. q̄ iudicium diuinitutis intendat. q̄ oēm furorē aduersus ecclēsiā xp̄i per- pendat q̄ cogitatōes singuloz discur- tur. q̄ prius vt dixi more rethor⁹ sibi p̄ picūm̄ piū iudicē reconciliat. deinde partes aduersarior⁹ inſinuat. Ac per hoc q̄si caput ad oia mēbra sp̄m̄ agen- di et p̄sumendī ac credendī diffundit hec nāq̄ vor elector⁹ in corpore xp̄i q̄ primarū benedictionis adepti sunt. Res q̄pe p̄matuſ ſonare videtur. qm̄ altius eſt pl̄s qui p̄ eſau p̄mōge- nita ſua vendit altius ille q̄ emit. Nā- tacob p̄matuſ bñdictionis quietus ac q̄ſiuit. eſau filargirie deditus p̄didit. Iſte nōq̄ eſt p̄mat⁹ q̄ Res ſra ſona-

re vides. vnde ſingula corporis mem- bra capitis grām participari debent. et p̄matū ḡe frugaliter custodiāt. q̄ti- nus ad ſingula capitis vigor mēbra pueniat. Alioquin ſine decoro ſuo cor- pus morū iacet. in capite etenim vi- gor vite. in capite p̄mat⁹ hereditatis noſtre. in capite gratia venustatis fer- tur enim coluber cuiusq̄ periculis. ca- put ſemper abſcondere et in orbem ſe colligere obiecta reliqua parte corpo- riſ. ita et mēbra xp̄i caput qd̄ xp̄us eſt custodiāt. et p̄matū obſeruāt quia in ipſo oia cōſtant et ipſe eſt caput corpo- riſ ecclēſie. hoc q̄pp̄e quia miferie vi- uendi viuum; et fructū nō habebit. In q̄bus nimiri tribo versib⁹ oia elector⁹ p̄mita. q̄ caput qd̄ xp̄us eſt patri cōmen- dantur eiusq̄ iudicio redēpta et iusti- ficata offerunt. Deinde vō ois iniqtas et furor aduersatiū cogitationesq̄ reproboz condēnat. Et mira totū corporis xp̄i vītas declarat eis sub- ingo oīm̄ quasi in pſona capitis deo patri offert. Redēptor inq̄t vite mee. Ubi alia interprtatio habet defensor. Ex quo liquido ostendit ut dixi. q̄ re- demptio mēbris cōgruit. defensio vō eque mēbris et capiti. Quatin⁹ redem- ptio ac defensio totius ſumme n̄e ſal- tuationis p̄ xp̄m̄ deo patri offeratur. vt p̄ ſimplice eius mortē. n̄e duplicitis mortis redēptio exhibeat. Idcirco ſtatut p̄ caput p̄matuſ ſerueſ ecclēſie et p̄ p̄matū capitis. integrā ſolus cu- ſtodiāt. Alioquin nullus p̄matū p̄dere p̄t. cui nō ſublat⁹ ē xp̄s. Propterea ſit caput ſeruandi ſumma ſtudij atq̄ opis n̄i. ſumma negocij. ſumma ſpej. ſumma virtutū. Dis autē ſumma ſtu- dij n̄i eſt ut ſum⁹ in vītate corporis xp̄i. et compaginati in vītate capitis. Ex q̄ om̄e corpus. p̄ cōpaginationē et

Liber

colligationē subministratū. crescit copulatum in augmentū sc̄m in dño et esatas. Asferā inquit a iudea caput et caudā. sc̄z initū et finē. hoc sane caput iudea tūc amisit qn̄ r̄pm dñm non recepit. In dō eccl̄ie p̄mar⁹ et principiū eligitq; est p̄mogenitus ex mortuis. In q̄ vite negotia deo patri offerunt. Ipse qdē est p̄mat⁹ n̄ et finis q; ipse ē p̄m⁹ nouissim⁹. Ipse est finis legis adiusticiā omni credēti p̄ quē ois iniqtas p̄tra nos erecta devincit. iudi cū n̄m erigit. furor aduersariū condemnat. et p̄ cogitationes eoz quasi a radice oga inspecta improbanit. ut et n̄ p̄mar⁹ cū capite glorificet atq; eoz filargiria condēnitā deinceps. Sū littera contra eos qui oderāt partē la-
mento int̄spiciamus.

S J N

a Edisti dñe inquit obprobria eorum oēs cogitatōes eoz aduersum me. labia insurgentiū mibi. et meditatiōne eoz aduersuz me tota die. Sessionē eorū et resurrectōne eoz vide ego sum psalmus eoz. Nam Sū ut p̄missum ē dentū infēatur. et vt alij dicūt sup vuln⁹. Denetū qui p̄pē aduersus r̄pm obprobria plangunt. Unū et psalmista. Dentes eoz arma et sagittā et linguae eoz gladiis acut⁹. Quoꝝ labia insurgentiū p̄tra veritatē. Aci labia dolosa in corde et corde loquunt. Propterea igi

Tercius

tur et dāvid sub hac līa. Principes inq̄ p̄secuti sunt me gratis. Ut ostenderet fletū hui⁹ fez q̄ sup vuln⁹ di. Ne et alias vaticinādo cū ei⁹ q̄li ex evan- gelio describeret passionē. Inf̄ cetera dicit acsi ad patrē. Qm̄ quē tu peccasti p̄secuti sunt. et sup dolorē vulnerū eoz addiderūt. Sup dolorem n̄ vuln̄ addidisse ē. de medicina mor tem sumpsiſſe. Unū adposita ē iniquitas iudeoz sup iniqtatē ipsop̄. obdu- ritā cordis eoz ne intraret. iusticiā dei et cetera q̄ dicunt. Et hoc ē ex sono bñ⁹ fez q̄ sup vuln⁹ interpt̄at ferri la- menti qm̄ ex medicina dura curat vuln̄. hi vō sup addiderūt q̄ et ma p̄ bonis reddidere et p̄fidiā et fide vaticinātū mesluerū. atq; p̄fidiā sue homicidia subiunre. Que nimis mala cōsummata iust⁹ arbiter quā p̄summatio iudicio. deo p̄t p̄unciāt̄ offert. Incredulitas nā q̄ eoz vuln̄ fuit. sup vuln⁹ autē p̄fidiā et p̄empio dñi. Porro sup vuln̄ qdē recensī medicamētū adponit: quo vulneris acerbitas mitiget. sup vuln̄ iugur oleū infundit. vt ois vulneris mollia tur asperitas. Sup vuln⁹ malagma vel fibula. sup vuln⁹ alligatura. q̄bus omne vuln⁹ foueat. Sed bi de rea procatione rejecto medicamento sup vuln⁹ infidelitatis p̄fidiā sibi et morte addidere. sicuti et oēs reprobri et pati- entia dei. Nā bonitas rpi et patientia oēs ad p̄niām invitat. ipsi vō fm dōritā cordis eorū. thesaurizat sibi trā in die ire. et revelationis iusti iudicij dei. In q̄bꝝ p̄fecto versito dñi vbiq; p̄ sentē insinuat. Luit cogitatōes me ditationes cordis eoz p̄sto sunt. Bu- disti inq̄ obprobriaz oēs cogitatōes eoz. q; hoc est illi audire q̄bꝝ videre. videre vō qd̄ et scire quē nulla latet

Capitulo III

fo.

LX

queunt, nulla subter fugere. Sed res probi ex patientia dei q̄si sup vulnus peccati in patientia sibi thesaurizan in die ire. Unde sequitur.

Sessionem eoz t̄ resur rectionem eorum vide: ego sum psalmus eorū.

Qm̄ insultado t̄ subsannādo. repro bi nō min̄tra caput. q̄etiat contra corp̄ sciuīt. q̄si praui iudices t̄ docto res in cathedra residentes pestilente quo p̄ iā vuln̄. nullo fouet mortifica mine. vbi spes nulla ē refundēde salu tis. Quia om̄e vbi caput languidū t̄ om̄e cor merēs. a vertice capiſ vſq; ad plantā pedis nulla ē in eo sanitas vbi nō portio sed vniuersitas p̄dilita tur. t̄ qdā corruptōnis roti corporis t̄abe consumit. ibi nō est tā malagma iponere. neq; oleuſ neq; alligaturā. s; supvuln̄ qz impenitudine sumitur plaga mortis adponit. Vnde igitur cōmodi? est vuln̄bie qd̄ soueas araq; p̄stringas sup qd̄ medicamentū adh̄beas. q̄ sine vulnere in toto corpore viruſ serpat interi. Est nāq; nō solū corporis vuln̄ verū etiā mētis qd̄ oleo ſcīpī medef qd̄ molliorib; eloquīſ t̄ pacifici sermonis suavitate curatur. Sunt em̄ ſonēta verbōp; sunt t̄ me dicamēta celeſtiū p̄ceptōp; qbus om̄e nequitariū virus pellit et abolen̄ mācule. Sunt legiſ vincula qb; magis alligatis ſoluūtur qbus conlisa quēdā rpi mēbra ſolidant. Et hoc est qd̄ p̄ns l̄a ſonare vider. Sed ſb̄ his tribi versib; inreuo cabilia reproboꝝ t̄ cōtra xp̄m t̄ ei⁹ mēbra infania plangit uiteo q̄ mediū repellentes oēm re ſecere vulnerū medicinā. Medicamē tum igitur sup vuln̄ est qz medi⁹ ſp̄e dñs ielus. vt vulnera curaret n̄a. in

fudie vīnū t̄ oleū ſupētū q̄ ſemiwinus in via iacebat relictus. Et alligāſ vula nera ei⁹ cōmisiſt ſtabulario. q̄ curā illū ageret. Laueat ergo vnuſq; ne ab hierusalē peccando deſcedat. imo me ritis aſcedat ad illā. Qd̄ ſi contigerit peccasse. q̄ſtode habem⁹ oris noſtri. cūtodiē lēgis et ḡe. q̄ vulnēb; n̄a adhibeat medicinā. qui alligat uram verboꝝ celeſtiū ſup vulnus iponit di cens. Penitentiā agite appro pinqua bu em̄ regnū celoz. Bona igitur alli gatura q̄ vulnerable curat; cōfracta cōnectit. t̄ idco eos p̄phera ſub his verbi bus infatigabiliter plāgit. q̄ om̄i arte om̄i q̄ ingenio ḵra xp̄m cōtra q̄ ei⁹ ecclēſia inceſſabiliter deſeuīt; et pro brando medicando doceōdo. inſurgent do. ita vt n̄ib; ſit eis. niſi deridere et ſubsannare eos. qui pievolunt in xp̄o viuere. Jā deinceps Tau litterā per ſcrutemur ipſa cognoscere pōſſim⁹ ut exoratū eſt verbiſ quidē pſeuera n̄ib; dei iusto iudicio reddatur.

T A U

r Eddes eis inqt lu cem dñe iuxta opa manū ſuarum. Babis eis ſcutū cordis labore ſuum. perſequeris in fu roze t̄ conteres eos do mine ſub ceſis.

Nam Tau vt p̄tuli ſigna interpr̄t. t̄ vt aliis interpres voluit. errauit vel cōſūmauit. Quib; pfecto ſenſib; patr̄ intelligētia. q̄ oīa hec i threnis lame ta ſigna ſunt t̄ oſtenſiones futurop;. Un̄ paſtora ait. O ſtēdiſtī p̄plo tuo dura. t̄ dediſtī metuēb; te ſignifica-

Liber

tionē ut fugiant a facie arcis. **S**i q̄ re
pbi nolueret aīaduertere . reddes eis
inq̄t vicē dñi iurta opa manū suarū.
Ergo p̄mū iudeis vicē reddidit quia
inrefragabili corde obduruere. vt a
fide t̄ veritate ampli⁹ pellerentur. ne
possint intrare iusticiā dei. e. viā salu
tis app̄hendere. bāc q̄p̄e vicem iuste
eis reddidisse dolet f̄m opa manuuū
suarū. q̄r vīta post q̄z pemerūt. nunq̄
nisi mortē inueniūt. Et hoc ē q̄ Lau
la etiā errauit interpr̄f. Errauit au
tem a via p̄p̄l's iudeoz̄. errat etiā oīs
reprobōp̄ ceteris. ppter duricā t̄ impe
nitudinem cordis eoz̄. Propter qđ t̄
dñs consummavit iusticiā suā. hoc et
ipsi Lau litteram sonare diximus.
Hinc q̄z est qđ seq̄tur. Dabis eis scu
tum cordis labore tuū. Quia dñi pas
sionis r̄pi laborē designati sunt vene
rari t̄ credere. quasi cundē labořē pro
scuto tenuere. Ne p̄dicatōnis spicula
corū corda penetrarēt. **S**ic itaq̄z re
probi dū eos dei patiētia ad peniten
tiā inuitat. obponit sibi scutū cor
dis eandē dei patientiā quasi non vi
deat dñi diu sustinet. t̄ thesaurizant si
biūrā ut apl's testař in die ire. Tendit
aut̄ arcus iudicij dū eius patiētia p̄
longař. Sed bi duricā sibi p̄tendit
t̄ excusatōe varias ne verba vite lu
scipient. Eo igit̄ ad se trāſire et p̄predi
cationis verba nō p̄mittit. quo cū la
borare vel sustinere v̄sq̄z ad mortē vi
dent. Qđt iudeis accidisse propheta
plangit. dū ipsi sibi scutum duricē ob
ponit q̄r mortale dei filii quē ipsi p̄
emere. f̄m carnē credere nolūt. In q̄
nimurū carne labore passionis susti
nuit. **C**lin z̄ p̄p̄berā dicit. Laborauit su
stinenſ. Quē labore passionis dū p̄si
di viderūt. cū vt deū venerari cōtēpse
re. Quē em̄ videbāt carne mortalem

Tercius

designati sunt credere immortales esse
divinitate. **U**nū vt dixi post signa t̄ su
gningationes signoz̄. q̄r cōtēpſere ve
fugere t̄ facie arcus iudicij. recte seq̄t
magis p̄p̄berā q̄z exorando senen
tia cōdēnatiōnis q̄ dicit. p̄lequeris in
furore et cōtereb sub celis dñi. vt sint
q̄r pdurarēt in suis prāuis meditatio
nibus sedētes in cathedra pestilente
t̄ surgentes cōtra dñm. tanq̄ puluis
quē p̄icit vent̄a facie terre. De sub ce
lo ergo conterunt q̄ nec ipsi celū esse
nec celestib⁹ in hēcē disciplinis volue
re. Idcirco quia ipsi p̄lecuri sunt xpm̄
t̄ eius mēbra atq̄z oīa vite bona. ure
t̄ ipsi p̄lequunt̄ in furore t̄ cōteruntur
eq̄llime a bono t̄ iusto deo. vt audiāt
Discedite a me maledicti in ignē et
num q̄ p̄parat̄ est diabolo t̄ angelis
ei⁹. Hec nāq̄ sunt signa q̄ cucurrent
t̄ significatiōes q̄ monstrauere fugi
rent a facie arcus. t̄ liberarent electi.
Si q̄r re p̄bī z̄p̄p̄sere longe supra sub
baclā p̄missum ē. in voce ton⁹ ecclē
sie. Ingrediaž omne malū eoz̄ tra re
t̄ deuindēmīa eos ppter om̄is iniq̄ta
res eoz̄. Necnonz in alio alphabeto.
sub hac eadē. non fuit inq̄t in die furo
ris dñi q̄ effugeret t̄ relinq̄ret vt sub
audias ex oībō reprobis qm̄ intīm
me⁹ cōsumpsit eos. ppterē recte Lau
vt dixi cōsummatio interpr̄f. q̄tinus
sub ipsa oīs impietas t̄ iusticia cū cō
uererit cā de⁹ in iudicij finē t̄ cōsum
mationē accipiat. iusticia fz finē qui
xps est. t̄ cōsummationē p̄fectōisim
pietas vō z̄ summationē seculi sue dā
nationis t̄ finē vītra queat. p̄gredi
q̄tinus in vīrisq̄ signa q̄ p̄cessere ve
ritatē exhibeant sue significatiōis. Nā
ideo p̄us dñs ostendit p̄p̄l suo dura
sub signo crucis vt liberarent electi.
In illis vō qui signo crucis noluerē

signari; veritas seque^r signoy atz cō,
 tritio eterni suplicij. Quia cōtra om
 nū virutū documenta; cōtra scō;uz
 miracula scutū pfidie tenuere. Idcar
 co cōtritio furoris dei eos psequit^{ur} in
 vltra vircs habeant repugnādi. Va
 bent cīm electi scutū bone voluntatis
 quo ex diuina ptectione coronantur
 Quia q̄s p̄tēns adiuuat remunre,
 rans coronat. Habēt reprobū scutū
 pfidie sue; de q̄ er persona dyaboli bene
 p̄ iob. corp^s illi^o quasi scuta fūlīta.
 Qd em corp^s illi^o nisi om̄es reprobi
 accipiunt^r q̄ q̄li scuta fūlīta fragiles
 esse phibent. Scuta ḡ si sint fūlīta in
 suscipiendo sagittarū p̄cussiones ro
 busta s̄;z calu fragilia Ictu q̄dē feri
 entū minime penetrant^r; sed suo se la
 plu^r fragmenta dissoluunt. Un̄ cor
 pus maligni hosti id ē om̄is iniqt̄ q̄a
 ure p̄ abstinentia duri sunt. p̄ vitam
 & fragiles; curis fūlītu cōparant^r.
 Lū &ba p̄dicatiōis audītū nullā cor
 reptiōis iacula se penetrare p̄mittunt
 q̄r in omni p̄cō q̄d faciūt scutū supbe
 defensionis aut p̄aue negatiōis sibi
 opponunt. Nā cū q̄s talū de reatu sue
 iniqtatis arguit^r nō mor cogitat quō
 culpā corrigat s̄;z q̄ i adiutoriu sue ob
 ponat defensiois. Nulla iqt̄ veritas;
 sagitta penetra^r q̄r verba sancte corre
 ptiois in scuto excipit p̄ aue defensio
 nis. De q̄b̄ hoc in loco recte plangit.
 Dabis scutū eis dñe labore tuū. q̄r ip
 si. p̄p̄ penā p̄cī; duriciā sibi cordis ad
 scilicet in p̄tectione p̄aue defensiois.
 Siq̄dē dei abutentes patientiā in su
 perbiā dū cogitat dei talia nō curare
 recte aut satis nō intenderethesauri,
 satis sibi irā in die ire; z reuelationis
 iusti iudicij dei. Hoc q̄p̄ scutum pri
 mus hō tenut^r requisit^r cur lignum
 veritū cōtingisset; non ad se culpā retu

lit sed ad mulierē quā domin^r ei dede
 rat; z reatū suū oblique ad auctorem
 dati inique retro: sitq̄ ei mulierē dede
 rat. Hoc scutū etiaz requisita mulier
 tenuit; q̄n neq̄ ipsa ad se culpā infle
 rit sed serpentis illud p̄suasōib^r repli
 cauit; volens z ipsa reatū suū in crea
 torem inflecteret; q̄ illuc intrare serpen
 tem p̄suasuz talia p̄missit. Hoc q̄p̄
 pe z Lay scutū habuit cū interrogā
 ti immo increpanti dño. Ubi est frā
 tuus; supbe atq̄ cōtumeliose respon
 dit. nclio dñe; nūqd ego custos sum
 fratris mei; ecce cū dicit nescio domi
 ne. fraudulenta humilitas z falsa ne
 gatio p̄tendit. Lū &vo dicit nūqd ego
 custos sum fratris mei; cōtumax ob
 iurgatio cōtra dei erigit. Jam talis
 z hmōi exculatio; pena peccati est; et
 dū quisq̄ dei patientia abutit in sup
 biā. subito eius p̄ditio z cōtritio de s̄b
 celis venit. Quo^r iqt̄ hucusq̄ culpa
 in vnu peccantiū trahit. Justū est vt z
 vindicta damnatiōis sequat^r; q̄r vnde
 finiri reatus debuit; inde p̄ duriciā
 cordis sibi suppliciū q̄s trahit. z q̄r
 signū iudicij metuere noluit; neq̄ si
 gnū bū^r littere in fronte gessit; justū
 est vt vindicta excipiat damnationis
 sue. Quia p̄fecto non solū errauit; ve
 rūtā cōsummauit; z complevit mē
 surā scelerū; vt cum reprobis sine fine
 damnet. Unde dñs patriarche suo.
 Nōdū inquit completa sunt peccata
 amoreoz. His itaq̄ complersi; mor
 z p̄missio simul z vindicta venir; q̄b̄
 satis b̄cremias ḡ hanc l̄ram insinu
 ar. q̄ cōsummauit interptaf. peccatu^r
 & vo cū p̄summatū fuerit generat mor
 te. Cōsummatio itaq̄ ex duriciā cor
 dis z de impenitudine genera^r. Id
 circa nob̄ orandū z ingemiscendum
 est vt emolliat dñs cordis n̄i duriciā

Liber

quatinus eius signa metuere possimus;
potati vino cōpunctōis; et deflere ma-
la q̄ gessimus. Quibus ita p̄missis; q̄ si-
nis est Libanis et cōsummatio huius
alphabetti. finiat et liber tercii carū
dem lamentationū expositionis fleti-
bus relegendus.

Incipit prologus li-
bri sequentis. Seuero opere prelio
consecratus.

Ribus decur-

sis in lamentationib⁹
litterarū alphabeti. su-
perest ut quartū q̄dra-
to mystice significatio-
nis recensēam⁹ numer⁹; qm̄ materia-
lis est; ut ex ipso cōficiam⁹ omnia vtrū
vtrū ormenta. Materialis qđem q̄ bō
et mundus quattuor cōstat elementis
compact⁹. Materialis q̄ nulla tem-
poraliū nisi ex quattuor constant; ut
puta quattuor rerū omniū tempora,
liū elementis quattuor et plagiis Sic
et eas seculi quattuor cōstat tempora-
ribus. Materialis q̄ iste numer⁹ eti-
am cōquadra omnia ut subsistant.
q̄ solidus est et quadra⁹. vtrū nō so-
liū materialia sed et celestia. Unde cu-
mū sit euangelij quatuor euangeli-
ste eligunt. Quatuor et virtutes ge-
nerales numerantur. ex q̄b⁹ relique oēs
orunt q̄si ex quatuor paradisi flumi-
nib⁹ ut omnia virtutū semina vberi⁹
inrigentur q̄ sub his quatuor elemen-
tis q̄b⁹ subsistimus inter̄ exterius ve-
delinquim⁹. iustū fuit ut sub eodē inu-
mero vñacū p̄pha corrupta defleam⁹.
Et q̄si ex materiali numero nō in te-
ritus boiem; ad nouitatem vite fletib⁹
reparem⁹ quē vanis cōcupiscentiarū
gaudijs corrupim⁹. Sunt etenī mi-

Quartus

frater et cōsener; quattuor affectioes
mox q̄b⁹ p̄fate quatuor animi nostri
corrūpunt virtutes. Et iō recte p̄fisi
est sub his quatuor alphabets rotū
boiem interius exterius ve deflere de-
bere; et ad integritatē vere dilatatiōis
nīa omnia lachrimis vel geminiō re-
staurare; ita ut singulis rebus morū
corporis et vicis tō singula opponant
litterarū lamenta. Si cōs̄ sup flumi-
na babylonis abductiū soluaf ca-
ptiuitas et reddat nīe syon vega i xp̄o
liberas. **¶** Finis prologus.

Incipit liber quart⁹
in lamentationib⁹ Jeremie dilectissimi
viri Reuerendissimi patris: dñi Pasci-
sij ratberti Abbatis Lorbiensis.

ALEPH Ca. iii

Q uoniam ob-
scuratus est
aurū imuta-
tus est color
optim⁹ disp-

**si sunt lapides sanctua-
rij in capite omniū pla-
tearum.**

Per autem nancij obscuratū p̄pheta in
deoz plāgit p̄fidia; q̄ in eis antiqui
ille fidei vigor et ergo innocentie splen-
dor ingruente p̄fidia; malicia se no-
cte fulcauit; et ipsi dispersi sunt nō so-
liū p̄ omnia vanitatis negotia; verū
etiam usq̄ ad exterias nationes duci
sunt in captiuitatē; et q̄ p̄i⁹ p̄ publico
ca seculi negotia dispersi sunt in capi-